

Współorganizatorzy

Partner uroczystości

Patronat medialny

**DZIEŃ
BUDOWLANYCH 2017
29 WRZEŚNIA**

**Święto Ludzi
Budownictwa**

www.dzienbudowlanych.pl

Jubileusz 125-lecia i Dzień Budowlanych

W OKRĘGU MAZOWIECKIM

W OKRĘGU POMORSKIM

W OKRĘGU KUJAWSKO-POMORSKIM

W OKRĘGU WARMIŃSKO-MAZURSKIM

W OKRĘGU ŚLĄSKIM

Przegląd związkowych wydarzeń w Polsce

Pielęgniarki i położne z lubelskiego szpitala wywalczyły podwyżki

Zakończył się jeden z dwóch sporów zbiorowych pielęgniarek z dyrekcją szpitala przy ul. Staszica w Lublinie. Podpisane zostało porozumienie, na mocy którego pielęgniarki i położne otrzymają podwyżkę w wysokości 250 złotych brutto do pensji zasadniczej. Dostaną ją wszystkie pielęgniarki i położne, bez względu na staż pracy. Jak mówią przedstawiciele dyrekcji szpitala, podwyżka obejmie około 600 pracowników, co stanowić będzie ogromne obciążenie finansowe. Początkowo pielęgniarki i położne żądały od dyrekcji szpitala nawet 1500 złotych podwyżki. Zdaniem dyrekcji tak wysokie podwyżki doprowadziłyby do zadłużenia i upadku szpitala. W oświadczeniu dla mediów związku zawodowe zaznaczają, że podpisane porozumienie nie jest w pełni satysfakcjonujące. „Nie oznacza to jednak, iż przedstawiciele grupy zawodowej pielęgniarek i położnych nie będą w przyszłości analizować sytuacji finansowej szpitala i ponownie występować w kwestii regulacji płacowych” - czytamy w ich oświadczeniu. W szpitalu trwa jeszcze drugi spór, który dotyczy warunków pracy.

Nagrody dla pracowników Jastrzębskiej Spółki Węglowej

Jak informuje Związek Zawodowy „Kontra” na stronie internetowej Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, Jastrzębska Spółka Węgla wypłaciła na początku września jednorazowe nagrody w wysokości 4,3 tys. zł netto na osobę wszystkim pracownikom. To efekt czwarcych ustaleń zarządu JSW ze stroną społeczną. Prawo do nagrody mieli wszyscy pracownicy spółki zatrudnieni w dniu 31 sierpnia 2017 r. Wypłata nagrody dla spółki to koszt w wysokości ponad 157 mln zł. Szacunkowa liczba pracowników objętych tym świadczeniem to niespełna 21 tys. osób.

W czerwcu, po zawarciu porozumienia ze związkowcami w sprawie wypłaty nagrody, przedstawiciele zarządu JSW deklarowali, że porównywalną kwotę otrzymają na początku września obligatariusze JSW, w ramach wcześniejszego wykupu części obligacji.

Prezes ZNP kieruje list do nauczycieli

W związku z rozpoczęciem roku szkolnego prezes Związku Nauczycielstwa Polskiego Sławomir Broniarz skierował list do nauczycieli. Jak zauważa, nauczycieli czeka trudny okres związany z wdrażaniem reformy w oświacie. Nowe rozwiązania obejmują nie tylko zmianę struktury szkolnictwa, ale również sferę programową. Prezes ZNP pyta czy tak głębokie zmiany w oświacie były konieczne.

„Wielotysięczne rzesze protestujących, liczba złożonych podpisów (ponad 900 tysięcy) pod inicjatywą przeprowadzenia ogólnopolskiego referendum w sprawie reformy w oświacie, a także wyniki sondaży świadczą, że społeczne oczekiwania były sprzeczne z wolą rządzących. System oświaty wymaga doskonalenia, a nie rewolucji. Radykalne zmiany szkodzą szkole, zwłaszcza, gdy dokonywane są w sposób chaotyczny, bez właściwego przygotowania” - mówi w liście Sławomir Broniarz.

Według ZNP w związku z reformą oświaty pracę utraciło już blisko 10 tysięcy nauczycieli, a przeszło 20 tysięcy pracować będzie w ograniczonym czasie pracy. W nadchodzących latach ta liczba znacznie się powiększy.

Na sam koniec prezes ZNP zaapelował do nauczycieli: „Zróbmy wszystko, by reforma edukacji jak najmniej dotknęła nasze dzieci, naszych uczniów i nasze środowisko. Współpracując z rodzicami monitorujemy wdrażane zmiany i ich skutki. Bądźmy solidarni w tej trudnej dla oświaty sytuacji”.

cd. na str. 4

Niech się mury

pną do góry...

Niebawem minie rok od oficjalnej inauguracji rządowego programu „Mieszkanie plus”. Zgodnie z zapowiedzią premier Szydło, program ten – dedykowany „dla wszystkich Polaków, powszechny i dostępny w każdym regionie Polski” - zakłada zniwelowanie deficytu mieszkaniowego w Polsce do 2030 roku. Liczba mieszkań przypadająca na 1000 osób ma docelowo wzrosnąć z 363 do 435, przybliżając nas pod tym względem do europejskiej średniej.

Ten program nie ma barw politycznych – podkreśla wicepremier Morawiecki. Ale nie brak też głosów, że skorzysta na nim głównie Polska powiatowa, nazywana przez opozycję matecznikiem PiS.

Kto pierwszy...

Prawo do ubiegania się o najem rządowych czynszówek będą mieć wszyscy obywatele, jednak preferowane mają być rodziny wielodzietne i rodziny o niskich dochodach (których nie stać na kredyt hipoteczny, z zastrzeżeniem, że stać je będzie na czynsz). Rząd chce również, by mieszkania z programu były dostępne dla osób niepełnosprawnych. Beneficjent „Mieszkania plus” nie będzie musiał mieć na koncie żadnego kapitału, zaś średni czynsz w mieszkaniu na wynajem (bez kosztów eksploatacji oraz mediów) ma się mieścić w przedziale od 10 do 20 zł za mkw. W opcji najmu z docelowym wykupem stawka czynszu wzrośnie o 20 proc.

Operacyjne prowadzenie inwestycji oraz zarządzanie wybudowanym zasobem będzie zadaniem Narodowego Operatora Mieszkaniowego. Pilotażowo funkcję tę pełni Bank Gospodarstwa Krajowego.

W Białej Podlaskiej już budują

Miasto Biała Podlaska przystąpiło do programu jako pierwsze w Polsce, przekazując na ten cel grunty przy ul. Jana II Kazimierza. Od kilku miesięcy trzy lokalne firmy (Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Dombud, Zakład Remontowo-Budowlany Stanisława Romaniuka i Usługi Budowlane i Transportowe Jerzego Łaskiego, wyłonione w przetargu przez Zakład Gospodarki Lokalowej, budują tam trzy bloki ze 186 mieszkaniami. W ramach rozliczenia za przekazany grunt 62 z tych lokali dostanie samorząd Białej Podlaskiej - zgodnie z tym, co zapowiedział w mediach Mirosław Barszcz, prezes BGK Nieruchomości: „samorządy odzyskują wartość gruntu, który przekażą pod budowę mieszkań w ramach komercyjnej części programu „Mieszkanie plus”, w mieszkaniach”.

Rządowe czynszówki to nie wszystko

Drugi filar programu to wsparcie (finansowe i prawne) dla budownictwa społecznego, w tym spółdzielczego, komunalnego, TBS i innych podmiotów (np. deweloperów). Podmioty te będą się mogły ubiegać o preferencyjne kredyty w BGK na budowę mieszkań czynszowych lub spółdzielczych lokatorskich, ale pod warunkiem, że czynsz za te mieszkania nie przekroczy 5 proc. wartości odtworzeniowej. Program umożliwia także samorządom składanie wniosków o dofinansowanie 35-55 proc. kosztów budowy mieszkań komunalnych i chronionych oraz noclegowni i schronisk dla bezdomnych. Z kolei gminy, które wspólnie z inwestorami będą budowały na wynajem mieszkania o czynszu nie wyższym niż 4 proc. wartości odtworzeniowej, mogą liczyć na dotacje w wysokości 20 proc. kosztów inwestycji mieszkaniowych.

Trzeci filar – zachęty (premie) do oszczędzania na cele mieszkaniowe w ramach indywidualnych kont mieszkaniowych (IKM) w bankach i spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych. Zgromadzone na IKM oszczędności będą mogły być przeznaczone na zakup, budowę oraz remont mieszkania lub domu jednorodzinnego i będą zwolnione z podatku dochodowego od zysków kapitałowych

W rządowym komunikacie poinformowano, że poszczególne działania programu będą wspierane ze środków pozyskiwanych przez Narodowy Fundusz Mieszkaniowy, pieniądze budżetowych oraz innych środków publicznych (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, fundusze europejskie), a także ze środków prywatnych, np. gromadzonych w funduszach inwestycyjnych, finansujących budowę nowych mieszkań.

Niską cenę budowy mieszkań rząd chce uzyskać dzięki zastosowaniu tanich technologii oraz budowie mieszkań na gruntach Skarbu Państwa i przekazanych przez gminy. Koszty budowy metra kwadratowego mają wynosić 2500 - 3000 zł. Jest to realne, bowiem według obliczeń Narodowego Banku Polskiego, opierających się na danych Sekocenbudu, koszt wytwarzania mkw. powierzchni użytkowej budynku wielorodzinnego o niskiej zabudowie (do 4 kondygnacji) waha się obecnie - w zależności od miasta - od 2,2 tys. zł do 2,6 tys. zł.

Program neutralny dla budżetu państwa

10 sierpnia br. prezydent Duda podpisał ustawę o Krajowym Zasobie Nieruchomości.

Tym samym rządowy program budowy tanich czynszowych mieszkań pod wynajem oraz z opcją wykupu otrzymał zielone światło. Wiadomo też jak rząd zamierza sfinansować ten program – zamiast pieniędzy budżetowych przekaże grunty Skarbu Państwa. „My tymczasem je (grunty Skarbu Państwa – przyp. red.) wykorzystamy jako wehikuł finansowy naszego programu” - tłumaczył na antenie radiowej „Jedynki” wiceminister Kazimierz Smoliński, sekretarz stanu w Ministerstwie Infrastruktury i Budownictwa. Kapitał na budowę (m.in. z preferencyjnych kredytów BGK) wyłożą inwestorzy. Zabezpieczeniu rentowności zainwestowanych w przedsięwzięcie środków służą m.in. ustawowy zapis o prawie do eksmisji z mieszkania budowanego w systemie „Mieszkanie plus” bez prawa do lokalu zastępczego w przypadku zalegania z czynszem przez trzy miesiące. „Taki układ oznacza, że z trójkąta taniości programu dla lokatora, neutralności dla budżetu i rozbudowanej ochrony lokatora uniemożliwiającej eksmisję na bruk możliwe jest uzyskanie tylko dwóch warunków jednocześnie. Ustawodawca zdecydował się na rezygnację z ostatniego. Czas pokaże, czy dokonał słusznego wyboru” - skomentował Robert Szklarz (Bankier.pl).

(max)

PRZYPOMINAMY:

MAPĘ DROGOWĄ PROGRAMU „MIESZKANIE PLUS” czyli planowane terminy wdrożenia kolejnych założeń programu

- 1. Narodowy Program Mieszkaniowy:**
projekt przygotowany, po uzgodnieniach
- 2. Narodowy Fundusz Mieszkaniowy:**
IV kwartał 2016 r. - przyjęcie projektu przez Radę Ministrów
- 3. „Mieszkanie plus”:**
II połowa 2017 r. - rozpoczęcie naboru do pierwszych mieszkań na wynajem z opcją dochodzenia do własności dla rodzin o umiarkowanych dochodach.
- 4. Mieszkania na wynajem dla najmniej zarabiających:**
I połowa 2017 r. - zmiany prawne, umożliwiające zwiększenie liczby budowy mieszkań czynszowych przez sektor budownictwa społecznego (w tym spółdzielnie mieszkaniowe, które mają mieć przywrócone prawo do budowy mieszkań w typie spółdzielczego prawa do lokalu z możliwością dochodzenia do pełnej własności w ciągu 20 – 30 lat, tak jak w programie „Mieszkanie plus”).
- 5. Indywidualne konta mieszkaniowe:**
od 2019 r., po zakończeniu programu „Mieszkanie dla Młodych” - wsparcie oszczędzających na cele mieszkaniowe (w tym remonty)

Spółdzielnie mieszkaniowe czekają na konkrety

Niebawem minie rok, kiedy o ocenę programu „Mieszkanie plus” poprosiliśmy Ewę Jaszczuk, prezes Chelmskiej Spółdzielni Mieszkaniowej, członka Rady Nadzorczej Związku Rewizyjnego Spółdzielczości Mieszkaniowej RP. Przypominamy ją w całości, bo – jak twierdzi – nadal uważa, że ten program może być szansą na zlikwidowanie deficytu lokalowego. Jednak tempo zmian zależy w dużej mierze od tego, kiedy spółdzielniom zostanie przywrócone prawo do budowy mieszkań lokatorskich wraz z dostępem do kredytów z BGK na ich budowę.

Ewa JASZCZUK: Ja generalnie oceniam program „Mieszkanie plus” bardzo dobrze. Przede wszystkim nie można zarzucić rządowi, że preferuje którykolwiek z podmiotów obecnych na rynku mieszkaniowym. Niech wszystkie biorą udział w

rynkowej grze na tych samych warunkach.

Poprzednie rządy nie dość, że faworyzowały deweloperów, to zmarginalizowały spółdzielczość mieszkaniową do roli zarządców lokali. Odbierając spółdzielniom ustawą możliwość budowy mieszkań lokatorskich, pozbawiając je możliwości korzystania z preferencyjnych kredytów na ich budowę, rząd PO doprowadził do drastycznego wyhamowania tempa inwestycyjnego na rynku mieszkaniowym, a w konsekwencji – drastycznego wzrostu cen zakupu lokali i ich wynajmu. Oprócz deweloperów i tzw. kamieniczników skorzystały na tym zagraniczne banki, czego dowodem nierozwiązana do dziś sytuacja „frankowiczów”.

W programie „Mieszkanie plus” o preferencyjne kredyty w Banku Gospodarstwa Krajowego - z dopłatą budżetową na budowę społecznych mieszkań czynszowych lub spółdzielczych lokatorskich - będą się

mogły ubiegać spółki gminne, stowarzyszenia budownictwa społecznego i spółdzielnie mieszkaniowe. Pod jednym dla wszystkich warunkiem – czynsz nie będzie wyższy niż 5 proc. wartości odtworzeniowej.

Dla zdecydowanej większości istniejących spółdzielni mieszkaniowych nie powinno to stanowić przeszkody. A co najistotniejsze – taki warunek wpisuje się w ideę spółdzielczości, która zakłada działalność „non profit”. Inaczej mówiąc, w przeciwieństwie do deweloperów i właścicieli mieszkań na wynajem, zarządy spółdzielni mieszkaniowych nie są, a wręcz nie mogą być nastawione na zyski. I jako prezes spółdzielni mieszkaniowej, która dysponuje zasobem 8 tys. 700 mieszkań i 220 lokali użytkowych, życzę, że nie ma lepszej motywacji do efektywnego i uczciwego zarządzania, jak poddawanie zarządów corocznej weryfikacji walnego zgromadzenia spółdzielców.

Bardzo istotne dla rozwoju mieszkaniactwa w Polsce jest też w mojej ocenie wprowadzenie mechanizmu oszczędzania na cele mieszkaniowe w ramach indywidualnych kont mieszkaniowych w bankach i spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych. Regularne oszczędzanie ma być nagradzane premią, a zgromadzone pieniądze będą mogły być przeznaczane na zakup, budowę oraz remont mieszkania lub domu jednorodzinnego, a co też ważne - będą zwolnione z podatku dochodowego od zysków kapitałowych.

Z satysfakcją i nadzieją przyjąłam również komunikat Centrum Informacyjnego Rządu na temat Krajowej Rady Mieszkaniowej. Ma to być gremium ekspertów specjalizujących się w tematyce mieszkaniowej, wyznaczanych przez instytucje pozarządowe, a więc również naszych przedstawicieli. Zadaniem Rady ma być ocena rocznej informacji o stanie realizacji działań w ramach programu „Mieszkanie plus”, a także przedstawianie analiz i opinii związanych z polityką mieszkaniową państwa.

W Białej Podlaskiej prace przy budowie trzech bloków w ramach programu „Mieszkanie plus” mają być zakończone na początku 2018 roku. W kilkudziesięciu miejscowościach w Polsce trwają obecnie przygotowania do budowy ponad 10 tys. rządowych czynszówek. W lipcu BGK Nieruchomości podpisał umowę inwestycyjną z Poczta Polska na budowę 1100 mieszkań na warszawskiej Woli.

PRZYKŁADOWA ANKIETA KWALIFIKACYJNA – MIESZKANIE PLUS

- 1. Dane wnioskodawcy**
Imię
Nazwisko
Telefon
E-mail
Adres zameldowania
Ulica
Miejscowość
Gmina
Województwo
Kod pocztowy
Poczt
2. Kryterium miejscowe
Miejsce aktualnego zamieszkania
Ulica
Miejscowość
Gmina
Województwo
Kod pocztowy
Poczt
3. Kryterium wiekowe
Data urodzenia
4. Kryterium własnościowe
Tytuł prawny do zajmowanego mieszkania
☐ Mieszkanie komunalne
☐ Rynek wtórny
☐ Mieszkanie służbowe
☐ Mieszkanie spółdzielcze
☐ Brak tytułu prawnego „przy rodzinie”
☐ Tytuł prawny własnościowy do lokalu
☐ Inne - wymienić jakie
5. Kryterium rodzinne
Ilość osób w rodzinie
Dodaj osobę
Imię i nazwisko:
Data urodzenia:
Stopień pokrewieństwa do wnioskodawcy:
6. Kryterium równych szans
Czy są osoby z orzeczoną niepełnosprawnością
☐ Brak
☐ 1
☐ 2
☐ 3 - 4
☐ 5 i więcej
Rodzaj niepełnosprawności
☐ Ruchowa
☐ Inna
7. Kryterium dochodowe
Poziom dochodów brutto w rodzinie (PLN)
☐ 1000
☐ 1000 - 1500
☐ 1500 - 2000
☐ 2000 - 3000
☐ 3000 i więcej
8. Rodzaj uzyskiwanych dochodów
☐ Umowa o pracę
☐ Umowy cywilnoprawne
☐ Emerytury
☐ Renty
☐ Zasiłki
☐ Inne – jakie?
9. Okres uzyskiwania dochodów
☐ Czas nieokreślony
☐ Czas określony do 1 miesiąca
☐ 1 - 3 m-ce
☐ 3 - 6 m-cy
☐ Powyżej 6 m-cy
☐ Czas wykonywanej pracy
10. Kryterium zaangażowania
Preferowany sposób korzystania z mieszkania
☐ Najem
☐ Najem z doświadczeniem do własności
11. Możliwość wniesienia wkładu własnego
☐ Tak
☐ Nie

Trwają konsultacje projektu rozporządzenia dotyczącego bezpieczeństwa operatorów żurawi

dotyczące czynności sygnalisty i hakowego. Prace te powinny wykonywać osoby odpowiednio przeszkolone w ramach instruktażu stanowiskowego. W załączniku do rozporządzenia wskazane zostały sygnały, jakimi powinien posługiwać się sygnalista w komunikacji z operatorem żurawia.

W rozporządzeniu znajdują się również regulacje odnoszące się do:

- pracy operatora żurawia przy silnym wietrze,
- oświetlenia placu budowy i temperatury w kabinie,
- zasad postępowania w przypadku wystąpienia sytuacji niebezpiecznych,
- prowadzenia książki dyżurów,
- szczegółowych warunków wykonywania niezwykle niebezpiecznych manewrów, takich jak - przenoszenie człowieka przy użyciu żurawia, praca w warunkach kolizyjnych czy przenoszenie ładunku przez więcej niż jeden żuraw.
- obsługi żurawia w zmianowym czasie pracy, nieprzekraczającym 8 godzinnego czasu pracy, przypadającym na każdą zmianę.

Komentarz:

Wstępny projekt rozporządzenia, który trafił do Ministerstwa Rozwoju pod koniec lutego bieżącego roku, został przygotowany wspólnie przez Komisję Operatorów Żurawi Wieżowych, Związek Zawodowy „Budowlani” oraz Polską Spółeczną. Zaproponowana przez nas treść rozporządzenia, gdyby weszła w życie, regulowałaby w sposób kompleksowy kwestie dotyczące bezpieczeństwa operatora żurawia i osób znajdujących się w zasięgu jego pracy.

Cieszymy się, że po 6 miesiącach prac nad treścią rozporządzenia Ministerstwo opublikowało i skierowało do konsultacji publicznych projekt rozporządzenia. Jest nam niezmiernie miło, że Ministerstwo opracowując uzasadnienie skorzystało ze stwierdzeń, które zapisaliśmy w przygotowanym przez nas projekcie. Niepokoi nas jednak fakt, że projekt Ministerstwa odbiega w kilku znaczących kwestiach od projektu, które zostało mu przedstawione.

Obecnie trwa analiza tekstu rozporządzenia. W ramach współpracy z Komisją Operatorów Żurawi opracowane zostanie wspólne stanowisko, które prześlemy do Ministerstwa Rozwoju i opublikujemy na stronie internetowej ZZ „Budowlani”.

T.N.

cd. ze str. 2

Związki powołują „Spółkę Pracowniczą Makoszowy”

Związek Zawodowy „Kontra” i dwa inne związki zawodowe z Kopalni Węgla Kamiennego „Makoszowy” powołały „Spółkę Pracowniczą Makoszowy”. Związkowcy chcieliby przejąć część majątku po byłej kopalni i nadal wydobywać w niej węgiel.

Niedawno przesłali list intencyjny do ministra energii Krzysztofa Trzóchewskiego. Kontaktują się też z firmami związanymi z górnictwem. Spółka chce przejąć część (ok 20%) zakładu w formie dzierżawy lub leasingu. Byli pracownicy KWK Makoszowy sądzą, że złoża warte eksploatacji wynoszą mniej więcej 54 miliony ton węgla. Nie chcą, by zakład był likwidowany i prognozują, że przyniesie zyski oraz da pracę jeszcze na długi czas.

Spółkę pracowniczą założyły trzy związki zawodowe: Związek Zawodowy „Kontra”, Związek Zawodowy Górników w Polsce oraz Związek Zawodowy Ratowników Górniczych. Należy do nich ponad 50% załogi zakładu.

Protestują elbląscy tramwajarze

Na początku września w Elblągu w godzinach porannego szczytu komunikacyjnego, między 6.30 a 8.30, stanęły tramwaje. Pracownicy spółki Tramwaje Elbląskie poprzez swój protest chcą zwrócić uwagę na niskie zarobki oraz na sytuację przedsiębiorstwa. Zarząd Komunikacji Miejskiej wprowadził w tym czasie specjalnie oznakowane autobusy, które zawiozły elblążan do szkół i pracy.

Elbląscy tramwajarze od maja jeżdżą oflagowanymi wozami, zajezdnie też jest oznakowana symbolami protestu. Spór o zarobki zaczął się na początku roku i mimo, że tramwajarze już ustąpili z części roszczeń, do porozumienia z pracodawcą i władzami miasta nie doszło.

Zebrał: Tomasz Nagórka

Ministerstwo Rozwoju przygotowało i przekazało do konsultacji publicznych projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze żurawi. Konsultacje trwają przez cały wrzesień. Projekt jest dostępny na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji (nr w wykazie prac legislacyjnych 78).

Rozporządzenie zawiera szczegółowe przepisy dotyczące zasad i warunków bezpiecznej pracy przy obsłudze żurawi wieżowych i szybkomontujących. Regulacja dotyczy pracy operatorów żurawi oraz innych osób obsługujących żurawie.

W uzasadnieniu do projektu rozporządzenia czytamy: „w związku z licznymi sygnałami zgłaszanymi do Ministra Rozwoju i Finansów ze strony organizacji pracowniczych i związkowych reprezentujących sektor budowlany, a dotyczącymi braku przepisów bezpośrednio odnoszących się do problematyki bezpiecznej pracy przy obsłudze żurawi – zaszła potrzeba opracowania nowej regulacji uwzględniającej zgłaszane w tej sprawie postulaty”.

Brak szczegółowego uregulowania kluczowych dla bezpiecznej eksploatacji żurawia zagadnień doprowadził do stale pogarszających się warunków pracy, występowania niebezpiecznych zdarzeń i wypadków przy pracy oraz znacznym ograniczeniem możliwości kontroli warunków pracy.

Jak informuje Ministerstwo Rozwoju: „głównym celem wprowadzenia tego aktu prawnego jest zapewnienie pracownikom obsługującym żurawie bezpiecznych warunków pracy, z uwzględnieniem specyfiki wykonywanego przez nich zawodu oraz zapewnienie podstawy prawnej do kontroli przestrzegania przepisów dotyczących warunków pracy tych osób”. Jak zauważa resort rozwoju: „Praca operatora żurawia wykonywana jest w szczególnie trudnych warunkach. Operator żurawia jest narażony na znaczne obciążenia fizyczne i psychiczne, w szczególności - zmienne warunki atmosferyczne, hałas, wibracje, czynniki chemiczne, pyły, praca na wysokości, wymuszona (pochylona) pozycja ciała, wykonywanie czynności powtarzalnych, dyskomfort

fizjologiczny”.

Projekt rozporządzenia w swojej treści definiuje m.in. pojęcia operatora żurawia, sygnalisty, hakowego, organizatora pracy, instrukcji eksploatacji żurawia oraz instrukcji bezpieczeństwa prac transportowych. Określa warunki dopuszczenia do pracy osób pracujących przy obsłudze żurawia, sygnalisty i hakowego. W przypadku kandydata na operatora żurawia przywołuje obowiązek posiadania odpowiedniego zaświadczenia kwalifikacyjnego.

Do projektu rozporządzenia wpisano regulacje

ZNÓW ZGINĄŁ OPERATOR ŻURAWIA

Wszystkich nas ostatnio zasmuciła śmierć młodego, bo niespełna 23-letniego operatora, który zginął w wyniku awarii, a następnie przewrócenia się żurawia w Łodzi. Wydarzenie to odbiło się szerokim echem w branży, szczególnie wśród ludzi bezpośrednio związanych z żurawiami i ich obsługą. Ponieważ temat ten jest ciągle żywy i bolesny, a bezpośrednie ustalanie przyczyn i ich dokumentowanie może zająć jeszcze kilka miesięcy, nie zajmijmy się

24.02.2016 Opole - złamało się ramię żurawia, dwie osoby nie żyją, jedna ranna.

25.11.2016 Kraków - zatuszowane przewrócenie żurawia.

15.09.2017 Łódź - łamie się ramię i przewraca żuraw, ginie jedna osoba.

Należy wspomnieć również o wielu nieujawnionych pomniejszych awariach, które szczególnie, gdy nie ma ofiar, są niestety skutecznie wyciszane. Nie jest informowany ani UDT, ani żadne inne służby. Wystarczy przewertować dowolne operatorskie forum,

jednak zwrócić uwagę, że w naszym kraju na wielu budowach występuje cykl pracy dwu, a nawet trzymianowy, co dodatkowo skraca ten 15-letni bezpieczny wiek. Są to jednak bardziej zalecenia i informacje, a nie jednoznaczne przepisy normujące tę branżę.

Są kraje np. Czechy, Niemcy, w których przepisy to dokładniej precyzują. Np. niemiecki przepis BGV D6 wyznacza czteroletni interwał badań okresowych dla nowych urządzeń i skraca go do roku po upływie 16 lat. A ponieważ badania te są

cowych i przeciążeniowych i koniec. Nie weryfikują konstrukcji, sworzni, stanu kabiny, sterowników.

Niedowiarków proszę o kontakt z operatorami. Zalecam jednak ostrożność bo pytanie o wizytę inspektora UDT na żurawiu może wywołać poważne bóle brzucha... ze śmiechu.

Jest to jednak tak naprawdę śmiech przez łzy, bo większość z operatorów żurawi ma świadomość, że przez brak jednoznacznych przepisów i czyjeś zaniechania

technicznego żurawia. Dlatego jako ZZ Wspólnota Pracy Komisja Operatorów Żurawi Wieżowych chcieliśmy zaproponować wprowadzenie następujących rozwiązań:

- Wprowadzić obowiązek przeprowadzania przez UDT cyklicznej kontroli stanu technicznego żurawia. Podobnie jak w Niemczech i Czechach dla nowych maszyn ustalić cykl co 3 lub 4 lata, po 15 latach - corocznie.
- Uściślić punkt po punkcie jak ma wyglądać taki przegląd, np. prześwietlanie

DO BEZPIECZNEJ PRACY NIEZBEDNE SĄ BEZPIECZNE MASZYNY

teraz bezpośrednio tą tragedią, ale skupimy się na różnych zjawiskach i mechanizmach, które w większym lub mniejszym stopniu sprawiają, że do tego typu zdarzeń w ogóle dochodzi.

Żeby pokazać, że poważne wypadki z udziałem żurawi nie są wcale taką rzadkością, wymienię kilka z nich:

18.01.2007 Katowice - łamie się ramię i przewraca żuraw, ginie jedna osoba, druga ranna.

08.02.2012 Rzeszów - złamało się ramię żurawia, wyjątkowo odbyło się bez ofiar.

by znaleźć opisy, a czasami zdjęcia np. zerwanych lin itp.

Jedną z podstawowych przyczyn wystąpienia zagrożeń jest wiek i nadmierne wyeksploatowanie maszyn. Szacuje się, że ponad 80% żurawi wieżowych w Polsce ma ponad kilkanaście lat. Teoretycznie producenci nie stawiają jednoznacznej bariery wieku dla swoich produktów, jednak większość z nich jest zakwalifikowana do tzw. grupy nateżenia pracy H1/B3 - DIN15018. Przewiduje ona żywotność maszyny na poziomie 15 lat przy zwykłym trybie użytkowania. Trzeba

bardzo dokładne, czasochłonne i drogie, w praktyce eliminuje to sens i opłacalność użytkowania starszych konstrukcji. Skutkuje to wyprzedzają tych żurawi między innymi do Polski, gdzie przepisy są znacznie mniej restrykcyjne. U nas przechodzą lżejsze badania i to jedynie przy rejestracji w UDT. Potem nie są praktycznie kontrolowane.

Teoretycznie istnieje tzw. odbiór techniczny na budowie przez inspektora UDT po zmontowaniu żurawia, jednak jest to właściwie fikcja. Inspektorzy co najwyżej sprawdzają działanie wyłączników krań-

niejednokrotnie ryzykują życiem. Praca na trzydziestoletnim trupie, strzelającym przy najmniejszych naprężeniach, z wibrującą kabiną przy uruchomieniu obciążonej wciągarki, bądź znacznie odchylającej się wieży z powodu luzów na łączeniach klatek, nawet przy obrocie „na pusto” dostarcza niezapomnianych wrażeń. Uprzedzam jednak, że trzeba mieć w pogotowiu pieluchę.

O takich szczegółach, jak wypadające okna, skorodowane kabiny czy połamane, niekompletne siedziska, brak lub niedziałające wycieraczki szyb, nieszczelne włazy, drzwi nie będą się rozkładały, bo to chleb powszedni.

Karygodnym zaniedbaniem jest faktyczny brak kontroli kilkunastoletnich żurawi pod względem stanu spawów, łączeń elementów, gniazd sworzni czy wyszukiwania mikropęknięć.

Jak ważna jest to profilaktyka, pokazuje chociażby wypadek z 2012 z Rzeszowa. W raporcie powypadkowym ustalono wprost, że przyczyną była postępująca przez wiele lat korozja. Gdyby przeglądy były prowadzone rzetelnie, można by było tego wypadku uniknąć.

Obecnie system kontroli opiera się na operatorze i konserwatorze. Operator żurawia ma wąskie pole działania z racji ograniczeń czasowych oraz braku specjalistycznych narzędzi i zabezpieczeń, kontrola wysięgu jest w jego przypadku właściwie niemożliwa. W przypadku konserwatora sytuacja też nie jest taka prosta i jednoznaczna. Większość z nich pracuje w firmach zewnętrznych i są wynajmowani przez właścicieli żurawi. Skutkuje to często presją czasową, nieznajomością historii użytkowania danego żurawia, utrudnia przepływ informacji między poszczególnymi osobami oraz wymusza konieczność budowania określonych relacji ze zleceniodawcą, chociażby po to, żeby nie wypaść z rynku.

Nadszedł czas, by opracować takie przepisy i system kontrolny, który będzie wydolny i realnie poprawi kwestię stanu

spawów, kontrola gniazd sworzni, itd. itp. Podpis inspektora przy każdym punkcie.

- Zaostrzyć przepisy dotyczące kontroli stanu technicznego przy pierwszej rejestracji.
 - Ograniczyć napływ leciwego złomu poprzez wprowadzenie maksymalnego wieku sprowadzanego żurawia (proponujemy 15 lat). W dłuższej perspektywie pozwoli to odmłodzić park maszynowy w kraju.
 - Usprawnić przepływ informacji na linii operator - konserwator - UDT, umożliwić zgłoszenie drogą elektroniczną, wprowadzić rejestr - historię napraw i przeglądów każdej maszyny w formie elektronicznej, z możliwością zdalnego wglądu dla upoważnionych.
 - Doprowadzić do rzetelnego odbioru maszyn na budowie przez inspektorów z UDT, z obowiązkową wizytą na żurawiu.
 - Ustalić realny limit ilości urządzeń, które może mieć pod opieką dany konserwator, minimalizując tym samym presję czasu,
 - Wprowadzić możliwość kontroli przez UDT stanu oświetlenia w obrębie pracy żurawia.
 - Zastosować obowiązek umieszczenia wiatromierza na każdym żurawiu.
- Wypadki na budowach były, są i nie-
stety pewnie będą, ale warto postarać się o zmniejszenie ich ilości i zminimalizowanie ryzyka ich wystąpienia. Przedstawione tu propozycje nie stanowią zamkniętej listy, to punkt wyjścia do mniej nadzieję szerokiej dyskusji na temat dręczącej obecnie branżę patologii i sposobów jej ograniczenia, a docelowo eliminacji zagrożeń.

Liczymy, że wezmą w niej udział wszyscy przedstawiciele branży dźwigowej w Polsce.

Operator
Komisja Operatorów
Żurawi Wieżowych
ZZ Wspólnota Pracy

Poważne wypadki z udziałem żurawi nie są wcale rzadkością. Przypominamy kilka z nich:

18.01.2007 Katowice - łamie się ramię i przewraca żuraw, ginie jedna osoba, druga ranna

08.02.2012 Rzeszów - złamało się ramię żurawia, wyjątkowo bez ofiar

24.02.2016 Opole - złamało się ramię żurawia, dwie osoby nie żyją, jedna ranna

25.11.2016 Kraków - zatuszowane przewrócenie żurawia

15.09.2017 Łódź - łamie się ramię i przewraca żuraw, ginie jedna osoba

W OKRĘGU MAZOWIECKIM**Jubileusz 125-lecia i Dzień Budowlanych**

Ośrodek Wypoczynkowy SANVIT w Okuninie nad Jeziorem Białym był miejscem, w którym na początku września związkowcy z Okręgu Mazowieckiego spotkali się na uroczystości z okazji „Dnia Budowlanych” i jubileuszu 125-lecia Ruchu Zawodowego Budowlanych w Polsce.

Uroczystość otworzyła i prowadziła przewodnicząca Okręgu Jolanta Frątczak. Na zaproszenie Zarządu Okręgu w spotkaniu uczestniczył przewodniczący Związku Zbigniew Janowski. Gościem mazowieckich związkowców był również przedstawiciel pracodawców: prezes Zarządu Otwockiej Spółdzielni Mieszkaniowej Józef Smorąg.

W swoim wystąpieniu przewodniczący Zbigniew Janowski nawiązał do historii

W imieniu odznaczonych głos zabrał wiceprzewodniczący Zarządu Okręgu Albert Milatti.

W dalszej części spotkania w sposób szczególny podziękowano koledze Arturowi Szyk, wiceprzewodniczącemu Zarządu Międzyzakładowego ZZ „Budowlani” w Polimex-Mostostal S.A. i koleżance Alicji Zaron, przewodniczącej Zarządu Zakładowego w Otwockiej Spółdzielni Mieszkaniowej, działaczom odchodzącym na emeryturę, wręczając dyplomy uznania za wieloletnią walkę o prawa pracownicze i ogromny wkład w tworzenie nowoczesnego ruchu zawodowego budowlanych w Polsce. Były to chwile pełne emocji i wzruszeń.

Na zakończenie części oficjalnej przewodnicząca Okręgu podziękowała wszystkim za dobrą współpracę i złożyła serdeczne życzenia z okazji święta Budowlanych oraz zaprosiła do wspólnej zabawy tanecznej, którą poprowadził DJ Emilio. W kolejnym dniu wolny czas wypełniło związkowcom zwiedzanie pobliskich miast: Lublina, Chelma i Włodawy, spacery nad Jeziorem Białym, a także zbieranie grzybów. **Jolanta Frątczak**

ruchu zawodowego Budowlanych, skierował wiele serdecznych słów do działaczy Okręgu Mazowieckiego oraz życzył wszystkim zdrowia, sukcesów w pracy zawodowej i społecznej oraz satysfakcji z dotychczasowych dokonań.

Z okazji jubileuszu Medalami 125-lecia Ruchu Zawodowego Budowlanych w Polsce odznaczeni zostali:

- Otwocka Spółdzielnia Mieszkaniowa
- Elżbieta Bogaj - Polimex-Mostostal S.A.
- Dariusz Czapski - Polimex-Mostostal S.A.

- Albert Milatti - Polimex-Mostostal S.A.
- Artur Szyk - Polimex-Mostostal S.A.
- Jolanta Trebno - Polimex-Mostostal S.A.

- Stanisław Zdanowicz - Kaefer S.A.
- Wojciech Pessel - Kaefer S.A.
- Wojciech Wiśniewski - Kaefer S.A.
- Alicja Zaron - Otwocka SM
- Andrzej Kobza - Otwocka SM

Odznaką Honorową Związku Zawodowego „Budowlani” wyróżniony został Sylwester Mazur z Polimex-Mostostal S.A.

Obradował Zarząd Krajowy ZZ „Budowlani”

Pod koniec sierpnia br. w Sanoku odbyło się posiedzenie wyjazdowe Zarządu Krajowego ZZ „Budowlani”. W posiedzeniu brali udział również Członkowie Głównej Komisji Rewizyjnej Związku i działacze struktur okręgowych. Porządek obrad obejmował szereg istotnych dla funkcjonowania Związku kwestii, zarówno o charakterze technicznym, organizacyjnym, jak i prawnym, m.in.:

- omówienie zadań i bieżącej działalności Biura Zarządu Krajowego;
- omówienie bieżącej działalności Okręgów ZZ „Budowlani”;
- organizacja centralnych i okręgowych uroczystości Dnia Budowlanych 2017 r.;
- dyskusja na temat projektu Regulaminu Głównej Komisji Rewizyjnej;
- przedstawienie opinii prawnej nt. ochrony danych

osobowych pracowników ZZ „Budowlani”; planowane uroczystości nadania sztandaru Okręgowi Kujawsko-Pomorskiemu.

Podczas posiedzenia odbyło się również uroczyste odznaczenie medalem 125-lecia Ruchu Zawodowego „Budowlanych” w Polsce. Medal otrzymali członkowie Zarządu Krajowego Związku Zawodowego „Budowlani”:

- Wiesława Szalast, przewodnicząca Okręgu Łódzkiego;
- Teresa Tomczyszyn, przewodnicząca Okręgu Zachodnio-Pomorskiego;
- Krzysztof Antoniewicz, przewodniczący Okręgu Wielkopolskiego;
- Witold Lal, przewodniczący Okręgu Lubelskiego;
- Urszula Jagielska, wiceprzewodnicząca Okręgu Dolnośląskiego.

Cezary Izdebski

W Okręgu Pomorskim

Święto Budowlanych

W dniach 9-10 września 2017 r., w Kompleksie Wypoczynkowym „Szarlota” k. Kościerzyny członkowie Związku Zawodowego „Budowlani” Okręgu Pomorskiego spotkali się z okazji tradycyjnych obchodów Święta Budowlanych.

Tegoroczne związkowe spotkanie rozpoczęło się szkoleniem dla społecznych inspektorów pracy, które poprowadził Aleksander Zając, nadinspektor z Okręgowego Inspektoratu Pracy w Gdańsku. W ciekawym szkoleniu uczestniczyli nie tylko SIP-owcy, lecz również wszyscy uczestnicy obchodów Święta Budowlanych zainteresowani poruszonymi zagadnieniami. Wykładowca przypomniał podstawy prawne działania Społecznej

rakter typowo rekreacyjny. Odbędzie się dwugodzinna sesja bowlingu, połączona z degustacją piwa. Uczestnicy spotkania podzieleni na zespoły spróbowali swych sił w grze w kręgle.

Wieczorem związkowcy spotkali się na uroczystej kolacji w sali biesiadnej. Część oficjalną prowadził przewodniczący Okręgu Pomorskiego Mirosław Karpiński, który odczytał przesłane z okazji Dnia Budowlanych życzenia od przewodniczącego ZZ „Budowlani” Zbigniewa Janowskiego.

Medalami 125-lecia Ruchu Zawodowego Budowlanych zostali uhonorowani zasłużeni członkowie Związku z Okręgu Pomorskiego: Małgorzata Sadowska i Krzysztof

Inspekcji Pracy, omówił strukturę i uprawnienia SIP w zakładzie pracy. Przedstawił także podstawowy zakres działania SIP, a więc m.in. kontrolę czasu pracy, przestrzeganie norm higienicznych, czy też ustalanie przyczyn i okoliczności wypadków. Po wykładzie uczestnicy szkolenia mieli okazję do zadania wielu pytań na tematy poruszone podczas szkolenia.

Kolejny punkt sobotniego programu miał cha-

Herman z ZPS „Lubiana”, Stanisław Forc i Krzysztof Mrówka z SM „Bałtyk” oraz Maciej Bielawski i Wiesław Gruba z Wejherowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej.

Zarząd Okręgu Pomorskiego postanowił wyróżnić także wieloletniego członka Związku, przewodniczącego organizacji podstawowej w R.S.M. „Budowlani” Janusza Lentowicza, wręczając mu pamiątkową teczkę.

Po części oficjalnej i uroczystej kolacji przyszedł czas na tańca i dobrą zabawę. Każdy z uczestników spotkania obdarowany został drobnym porcelanowym upominkiem, przygotowanym przez związkowców z ZPS „Lubiana”. Uczestnicy spotkania bawili się wspaniale długo po północy.

Zarząd Okręgu Pomorskiego

W Okręgu Warmińsko-Mazurskim

Dzień Budowlanych oraz 125-lecie Ruchu Zawodowego Budowlanych

Podobnie jak w latach poprzednich, Zarząd Okręgu Warmińsko-Mazurskiego zorganizował w dniach 22-23 września 2017 roku w Pensjonacie Ziółowa Dolina w Wilamowie k. Olsztyna obchody Dnia Budowlanych, połączone z jubileuszem 125-lecia Ruchu Zawodowego Budowlanych i szkoleniem dla społecznych inspektorów pracy i działaczy związkowych, przeprowadzonym we współpracy z Okręgowym Inspektoratem Pracy w Olsztynie.

W pierwszej części spotkania zebrani uczestniczyli w szkoleniu, które prowadzili inspektorzy pracy z Olsztyna. Omówiono m.in. nowelizację Kodeksu pracy w zakresie obowiązków pracodawców i praw pracowników. W trakcie ożywionej dyskusji wymieniano się spostrzeżeniami na temat aktualnej sytuacji w sektorze budowlanym i pochodnych branżach. Różnorodność poruszanych tematów i zagadnień i zainteresowanie uczestników utwierdziły organizatorów w przekonaniu, że tego typu szkolenia są potrzebne i powinny być organizowane częściej.

Galową część spotkania otworzył przewodniczący Okręgu Stanisław Kowalczyk, który przywitał przybyłych na uroczystość gości. Wśród zaproszonych byli m.in.:

- członek Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego Marcin Kuchciński
- wiceprezes Zarządu BCC, kanclerz Łoży Olsztyńskiej Wiesław Łubiński
- przewodniczący OPZZ Województwa Warmińsko-Mazurskiego Jarosław Szunejko
- okręgowy inspektor pracy w Olsztynie Marek Wójciak

Po licznych życzeniach, składanych przez przybyłych gości, a także przewodniczącego ZZ „Budowlani” Zbigniewa Janowskiego, które przekazał przewodniczący Okręgu Stanisław Kowalczyk, nastąpiła bardzo ważna chwila dla osób zasłużonych dla Związku. Wręczono okolicznościowe medale 125-lecia Ruchu Zawodowego Budowlanych. Trzeba przyznać, że kilkoro z odznaczonych nie spodziewało się takiego wyróżnienia. Było więc i zaskoczenie, i wzruszenie, i uśmiech.

Medalami 125-lecia Ruchu Zawodowego Budowlanych w Polsce wyróżnieni zostali:

Adamski Jan - SM Perspektywa w Mrągowie
 Adamski Stanisław - SM Perspektywa w Mrągowie
 Bednarczyk Dariusz - Sklejka Pisz
 Czarnecki Jan - Sklejka Pisz
 Kurpiewski Jan - Sklejka Pisz
 Gnat Marian - Olsztyńska SM
 Sutkowski Jerzy - Olsztyńska SM
 Grzegorzczak Urszula - SM Świt w Elku
 Mackiewicz Halina - SM Jaroty w Olsztynie
 Szmitkowska Hanna - SM Jaroty w Olsztynie
 Nartowicz Maciej - SM Pojezierze w Olsztynie
 Raczynska Grażyna - SM Pojezierze w Olsztynie
 Szóstek Krzysztof - SM Pojezierze w Olsztynie
 Wojnicz Maria - SM Budowlani w Bartoszycach
 Nowakowska Kazimiera - SM Praca w Iławie
 Kukliński Stanisław - SM Praca w Iławie
 Marcinów Mirosław - SM Praca w Iławie

Po zakończeniu oficjalnej części uroczystości wszyscy zebrani zasiedli do uroczystej kolacji, połączonej z występem zespołu artystycznego, który umilał czas zgromadzonym do późnych godzin nocnych. Ale się działo! Do zobaczenia.

Anna Dziuba

**MINISTER
 INFRASTRUKTURY I BUDOWNICTWA**
 Andrzej Adamczyk

Warszawa, dnia 22 czerwca 2017 r.

Pan
 Janusz Polak
 Dyrektor Biura Organizacyjnego
 Gali 125-lecia Ruchu Zawodowego
 Budowlanych w Polsce

Szanowny Panie Dyrektorze, szanowni Państwo

Z okazji jubileuszu 125-lecia Ruchu Zawodowego Budowlanych w Polsce chcę złożyć Państwu najlepsze życzenia wszelkiego powodzenia i skuteczności w dalszym reprezentowaniu środowiska budowlanego oraz w zabieganiu o przestrzeganie praw pracowników polskiego budownictwa i pokrewnych branż.

Zaangażowanie Związku Zawodowego „Budowlani” w dialog społeczny, które przejawia się m.in. w aktywnym udziale w działającym przy Ministerstwie Infrastruktury i Budownictwa Zespole Trójstronnym do spraw Budownictwa i Gospodarki Komunalnej, jest cennym wkładem w tworzenie lepszego i bardziej przyjaznego obywatelom prawa. Chcę Państwu również podziękować za intensywną pracę na rzecz kształcenia i podnoszenia kwalifikacji kadr dla kluczowego sektora polskiej gospodarki, jakim jest budownictwo, co w rezultacie przyczynia się do rozwoju i poprawy jakości całego rynku pracy w naszym kraju.

Ministerstwo infrastruktury i budownictwa dokłada wszelkich starań, by zapewnić polskiej branży budowlanej stały i harmonijny wzrost. W ostatnim czasie uruchomiliśmy szereg inwestycji z Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 oraz Krajowego Programu Kolejowego, których łączna wartość przekroczy 200 mld zł. Przyjęliśmy już część aktów prawnych i pracujemy nad kolejnymi, które kompleksowo zreformują proces budowlany: Kodeksem Urbanistyczno-Budowlanym oraz ustawą przekształcającą użytkowanie wieczyste we własność. Podpisujemy też kolejne umowy inwestycyjne w wyczekiwany przez Polaków programie Mieszkanie Plus.

Jestem pewien, że w kolejnych latach dialogu na rzecz zrównoważonego rozwoju Polski oraz poprawy jakości życia jej obywateli będziemy mogli liczyć na mądry i rzeczowy, oparty na ponad 100-letnim doświadczeniu, głos ruchu związkowego budowlanych.

Łukasz Rogóż

Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa, ul. T. Chałubińskiego 4/6, 00-928 Warszawa
 www.mib.gov.pl, telefon: 222 500 125, e-mail: kanostana@mib.gov.pl, Twitter @MIB_gov

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI
 MIKOŁAJ BOGDANOWICZ

Bydgoszcz, 18 września 2017 r.

Szanowni Państwo, Drodzy Czytelnicy!

serdecznie pozdrawiam organizatorów, gości i uczestników gali z okazji 125-lecia ruchu zawodowego budowlanych w Polsce. Tak bogata i długa tradycja nadaje tej uroczystości wyjątkowy charakter.

Wyjątkowa jest również wartość budownictwa i branż pokrewnych dla całej gospodarki. Jakość produktów budowlanych, jak i usług ma bowiem istotny wpływ na to, w jakich warunkach rozwijają się inne dziedziny ekonomii.

Inwencji i pracy budowlanych zawdzięczamy nowe lub zmodernizowane siedziby przedsiębiorstw i instytucji, nowe drogi i obiekty sportowe, wreszcie – co dla każdego z nas jest także ważne – nasze mieszkania i domy.

Znaczenie tej branży jest zatem szczególnie, podobnie jak uznanie dla fachowców, którzy realizują często trudne i bardzo ambitne projekty.

Gratuluje wszystkim, którzy – wzorowo pracując w swoich zawodach – utrzymują wysoki poziom produkcji i usług budowlanych.

Wszystkim Państwu życzę wielu sukcesów w rozwijaniu ruchu zawodowego. Życzę również, aby o budownictwie naszego regionu jak najlepiej świadczyły obiekty nowoczesne, bezpieczne i atrakcyjne!

Z wyrazami szacunku

Mikołaj Bogdanowicz

125 lat Dzień Budowlanych i nowy sztandar Kujawsko - Pomorski

W Bydgoskim Miejskim Centrum Kultury, 18 września 2017 r. odbyła się uroczystość z okazji 125-lecia Ruchu Zawodowego Budowlanych w Polsce i „Dnia Budowlanych”. Podczas jubileuszowej gali, zorganizowanej przez Pomorsko-Kujawską Izbę Budownictwa i Związek Zawodowy „Budowlani” został wręczony Sztandar Kujawsko-Pomorskiemu Okręgowi Związku Zawodowego „Budowlani”.

Gala rozpoczęła się po wprowadzeniu sztandarów Pomorsko-Kujawskiej Izby Budownictwa i Zarządu Krajowego ZZ „BUDOWLANI”. Uczestników uroczystości powitał przewodniczący Rady Izby Andrzej Wosik.

W imieniu ministra infrastruktury i budownictwa głos zabrał wiceminister Tomasz Żuchowski. W swoim wystąpieniu stwierdził m.in.:

niedobory pracownicze – również kompetencyjne w kadrach – trzeba nadrobić”.

W uroczystości, która zgromadziła ponad 220 gości, udział wzięli m.in. Tomasz Żuchowski - wiceminister infrastruktury i budownictwa, Józef Ramlau - wicewojewoda kujawsko-pomorski, Zbigniew Ostrowski - wicemarszałek województwa kujawsko-pomorskiego, Ryszard Bober - przewodniczący Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Rafał Bruski - prezydent Miasta Bydgoszczy, poseł na Sejm RP - Piotr Król - członek sejmowej Komisji Infrastruktury i Budownictwa oraz radny Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego - Roman Jasiakiewicz i Edward Szymański były minister w Kancelarii Prezydenta RP. Wśród gości był także przewodniczący Związku Zawodowego „Budowlani”, zastępca przewodniczącego

BRĄZOWY KRZYŻ

Jacek Kruszyna.

MEDALEM ŻŁOTĄ

LETNIĄ SŁUŻBĘ od

Grzegorz, Bembiński

Bujak Janusz Wojciech

Wiesław, Kalamaz

Lesiewski Jacek, Mikołaj

Stanisław, Sarnecka

Józef, Szłapińska

MEDALEM SREBRNĄ

LETNIĄ SŁUŻBĘ od

Maria, Gacka

Sitarz Piotr, Ziamek

MEDALEM BRĄZOWYM

LETNIĄ SŁUŻBĘ od

Piotr.

Minister infrastruktury i budownictwa

naadał odznakę honorową

„Myszę, że patrząc na rozwijające się inwestycje, jest okazja do świętowania. Jest też okazja do rozmawiania na temat budownictwa: Co dalej? Jak będzie wyglądał rynek pracownika? Jak będą kształtowały się inwestycje? W jakim kierunku to będzie szło? Myszę natomiast, że na dziś, jeśli chodzi o rynek pracownika, to on już jest, i wszyscy możemy się z takiej sytuacji cieszyć, natomiast musimy też rozmawiać o tym, co nas czeka i w jaki sposób te

Rady Ochrony Pracy Zbigniew Janowski.

W jednej z największych uroczystości z okazji Dnia Budowlanych uczestniczyli licznie związkowcy, w tym przedstawiciele Zarządu Krajowego ZZ „Budowlani”, przedstawiciele regionalnych organizacji pracodawców i firm.

Zasłużonym dla budowlanej branży wicewojewoda Józef Ramlau wręczył odznaczenia państwowe:

budownictwa”: Krzysztof Bogdanowi Pietrasowi. W tym znaczenie wręczył wice

Tomasz Żuchowski.

Na wniosek Zarządu

Pomorskiego za szczególne

budownictwa Złotą Odznakę

Budownictwa” wyróżnił

Blumke, Anna Czerwinski

Lat, budowlanych ndar Okręgu Pomorskiego

YŻ ZASŁUGI otrzymał
OTYM ZA DŁUGO-
znaczeni zostali: Banas
Zdzisław, Bilski Stanisław,
ech, Górski Jerzy, Jurek
Ryszard, Karcz Bożena,
łajczyk Janusz, Sarnacki
Danuta Janina, Sarnecki
gorzata Delfina.
BRNYM ZA DŁUGO-
znaczeni zostali: Bujak
rd, Niemczewski Piotr,
omasz.

ZOWYM ZA DŁUGO-
znaczony został: Kozber

ruktury i budownictwa

orową „Za zasługi dla

sztofowi Jasiulewiczowi,
Jacekowi Wołowicz. Od-
różnionym wiceminister

ządu Okręgu Kujawsko

gólne zasługi dla rozwoju

Odznaką „Zasłużony dla

znieni zostali: Dariusz

ekajewska, Krzysztof

Chyrek, Monika Poliszak Gotowska, Paweł Pietraszak, Marek Warsicki i Teresa Zielińska.

Na wniosek Zarządu Okręgu Kujawsko-Pomorskiego, za szczególne zasługi dla Miasta Bydgoszczy „MEDAL Prezydenta Miasta Bydgoszczy” otrzymali:

Zbigniew Barłóg, prezes Zarządu METAL-BARK Sp. z o.o., Sp. K.

Waldemar Kapczyński, prezes Zarządu KLWK Construction Sp. z o.o.

Wicewojewoda kujawsko-pomorski Józef Ramlau:

„Branża budowlana w rozwijającej się gospodarce napotyka na coraz więcej barier. Na rynku pracy coraz bardziej odczuwalny jest brak rąk do pracy, związany z niedorozwojem szkolnictwa branżowego, a także odczuwalny zaczyna być kryzys demograficzny. Ci z zagranicy, którzy lukę na rynku

się o dobro pracownika, bhp i przede wszystkim o dobre stosunki z pracodawcami. Nie jest to łatwe, staramy się, żeby to ugodowo się odbywało.”

Andrzej Wosik, przewodniczący Pomorsko-Kujawskiej Izby Budownictwa:

„125 lat to dużo, ale budowlanicy budują znacznie dłużej, od tysiącleci. Dziś mamy taką sytuację, że w niektórych krajach - skandynawskich, Niemczech - jest boom budowlany i nasi ludzie próbują wyjeżdżać, bo tam lepiej zarabiają. My zostajemy bez tych pracowników. Nieunikniony jest wzrost kosztów i również poziom wynagrodzeń po to, żeby ludzie chcieli tu wrócić czy zostać i realizować z nami te zadania, które planuje państwo, samorządy”

Galę uświetnił piękny koncert Zespołu Pieśni i Tańca „Ziemia Bydgoska” pod kierunkiem

pracy mieli wypełniać, w związku z występującym również ożywieniem na rynkach zachodnioeuropejskich, tam znajdują bardziej atrakcyjne oferty pracy.

Zbigniew Figurski, wiceprzewodniczący Zarządu Okręgu Kujawsko-Pomorskiego Związku Zawodowego „Budowlani”:

„Związek Zawodowy „Budowlani” zrzesza firmy budowlane, spółdzielnie mieszkaniowe. Dbaj

Elżbiety Kornaszewskiej – Rogackiej.

Bezpośrednimi organizatorami gali byli Janusz Polak – dyrektor Biura Organizacyjnego obchodów 125-lecia Ruchu Zawodowego Budowlanych w Polsce, Dnia Budowlanych i nadania sztandaru oraz Zbigniew Figurski – przewodniczący Komitetu Organizacyjnego, wiceprzewodniczący Okręgu Kujawsko-Pomorskiego ZZ „BUDOWLANI”. red

PRZEWODNICZĄCY SEJMIKU
WOJEWÓDZTWA
KUJAWSKO-POMORSKIEGO
Ryszard Bober

Toruń, 18 września 2017 r.

Szanowny Pan
Ryszard Krasieński
Przewodniczący Okręgu Kujawsko-Pomorskiego
Związku Zawodowego „Budowlani”

Proszę przyjąć najlepsze życzenia z okazji obchodów Dnia Budowlanych, które w tym roku nabrały szczególnej oprawy w związku z rocznicą 125-lecia istnienia Ruchu Zawodowego Budowlanych w Polsce. Jestem przekonany, że sztandar, który otrzymacie na dzisiejszej uroczystości stanie się swoistym wyznacznikiem tożsamości Państwa organizacji, a także zobowiązaniem do dalszego, przężnego działania w regionie kujawsko-pomorskim.

Obchody Dnia Budowlanych to znakomita okazja, by przekazać słowa podziękowań za wykonywaną przez Wasze środowisko pracę, za kreatywność, innowacyjne rozwiązania, zaangażowanie i energię, dzięki którym nasz region, nasze miasta, miasteczka i wsie mogą rozwijać się dynamicznie, mogą pełniej korzystać z nowoczesnych rozwiązań zapewniających im szersze możliwości uczestniczenia w tym, co oferuje nowoczesna gospodarka.

Dzięki Państwa działalności mieszkańcy Kujaw i Pomorza mogą spełniać swe marzenia o własnym domu. Również Samorząd Województwa podejmował i podejmuje wiele inwestycji infrastrukturalnych, których zrealizowanie bez Państwa udziału i wysiłku nie byłoby możliwe. Zdaję sobie sprawę, że praca w przemyśle budowlanym nie jest prosta. Dlatego doceniam wsparcie jakie ZZ „Budowlani” oferuje swoim członkom. Wzajemna współpraca jest bowiem możliwością pracy o najwyższych standardach, a co za tym gwarancją uzyskania sukcesu.

Z poważaniem

Przewodniczący

Prezydent Miasta Torunia

Toruń, 5 września 2017 r.

Pan
Zbigniew FIGURSKI
Wiceprzewodniczący Zarządu Okręgu Kujawsko-Pomorskiego
Związku Zawodowego „Budowlani”
Bydgoszcz

Szanowny Panie Przewodniczący

Dziękuję za zaproszenie na bydgoskie uroczystości Dnia Budowlanych, połączone z jubileuszem 125-lecia Ruchu Zawodowego Budowlanych w Polsce. Pozdrawiam Pana Przewodniczącego oraz organizatorów tych podniosłych wydarzeń z Kujawsko-Pomorskiego Związku Zawodowego „Budowlani” oraz Pomorsko-Kujawskiej Izby Budownictwa.

Toruń i region kujawsko-pomorski wiele zawdzięcza ludziom związanym z rynkiem budowlanym, dodatkowo skupionym w swoim branżowym związku zawodowym. Oni zawsze nadawali dynamikę – i wciąż to czynią – niejednej sferze życia, wspierając swoją fachową wiedzą i ciężką pracą zamierzenia wielu osób i instytucji, w tym także samorządu Torunia. To sprawia, że świętowany w Państwa środowisku Dzień Budowlanych przeżywam z uznaniem dla Państwa trudu i zawodowych umiejętności.

Gratuluje wszystkim odznaczanym podczas bydgoskiej gali, a także nadania sztandaru Kujawsko-Pomorskiemu Związkowi Zawodowemu „Budowlani”.

Wszystkim budowniczym naszego regionu dziękuję za oddanie w pracę i tworzenie wysokiej kultury obsługi inwestycji budowlanych na Kujawach i Pomorzu. Życzę Państwu wielu zamówień, solidnych kooperantów i zadowolonych klientów.

Z pozdrowieniami

Prezydent Miasta Torunia

Michał Zaleski

Urząd Miasta Torunia

20 lat studium toczącego zgrupowania miejskiego
Torunia na Liście Światowego Dziedzictwa
UNESCO

87-100 Toruń, Wały Gen. Sikorskiego 8, tel. (56) 622 25 55, (56) 611 87 52
fax: (56) 655 58 11, e-mail: prezydent@um.torun.pl, www.um.torun.pl

125 lat, Dzień Budowlanych i nowy sztandar

**Pracodawcy
Pomorza i Kujaw**

Ryszard Krasieński
Przewodniczący
Zbigniew Figurski
Wiceprzewodniczący

Okręg Kujawsko-Pomorski Związku Zawodowego „Budowlani”

Szanowni Panowie,

W imieniu Pracodawców Pomorza i Kujaw składam serdeczne gratulacje dla Okręgu Kujawsko-Pomorskiego Związku Zawodowego „Budowlani” z okazji 125-lecia Ruchu Zawodowego Budowlanych w Polsce.

To efekt dużego zaangażowania wielu osób, które dbają o rozwiązywanie problemów społeczno-gospodarczych sektora budowlanego. To także dowód na możliwości osiągnięcia wzajemnego zrozumienia i zbudowania partnerskiej relacji.

Dziękuję i Zarządowi wszystkim Członkom Okręgu Kujawsko-Pomorskiego Związku „Zawodowego Budowlani” za upowszechnianie idei społecznej odpowiedzialności w biznesie, czego wyrazem są właśnie obchody 125-lecia Ruchu Zawodowego Budowlanych w Polsce.

Życzę Państwu dalszego rozwoju oraz wytrwałości w realizacji kolejnych partnerskich inicjatyw.

Z wyrazami szacunku,

Mirosław Ślachciak

[Signature]
Prezes Zarządu

Pracodawców Pomorza i Kujaw

Bydgoszcz, 18.09.2017r.

**IZBA PRZEMYSŁOWO-HANDLOWA
WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO
CHAMBER OF INDUSTRY & COMMERCE
OF KUJAWY-POMORZE REGION- POLAND**

85-030 BYDGOSZCZ, Rumieńskiego 6

Tel./Fax: +48(52) 322-22-79,

www.iph.bydgoszcz.pl e-mail: iph@iph.bydgoszcz.pl

Bydgoszcz, 18.09.2017

Zarząd Okręgu Kujawsko - Pomorskiego
Związku Zawodowego „Budowlani”

Ryszard Krasieński - Przewodniczący
Zbigniew Figurski - Wiceprzewodniczący

Szanowni Panowie

W imieniu Izby Przemysłowo - Handlowej Województwa Kujawsko - Pomorskiego składam na ręce władz Związku Zawodowego „Budowlani” oraz władz Pomorsko - Kujawskiej Izby Budownictwa serdeczne gratulacje i wyrazy uznania z okazji święta branży budowlanej oraz tradycji 125 lecia Ruchu Zawodowego Budowlanych w Polsce. Współpraca i integracja Waszej branży oraz aktywność jej członków są niewątpliwie podstawą jej sukcesów.

Rada Izby życzy dalszych pomyślnych lat dynamicznego rozwoju oraz satysfakcji i pomyślności dla wszystkich związanych z Ruchem Budowlanych.

Z wyrazami szacunku,

Prezes IPHWK-P
[Signature]
Piotr Terlecki

*poszukujemy partnerów
gospodarczych w kraju i
za granicą
looking for domestic
and foreign economic
partners

*opracowywanie i załatwianie
dokumentacji i formalności
w handlu zagranicznym
preparation and dealing
with foreign trade
documents and forms

*szukanie informacji
o warunkach i możliwościach
finansowych działalności firmy
gathering data concerning
firm's ability and their
financial conditions

*porady prawne z dziedziny
gospodarczej
economic law advice

*sejmy gospodarcze
i targi w kraju i za granicą
economic expositions and fairs
in the country and abroad

*specjalistyczne kursy
językowe
special language courses

*certyfikaty potwierdzające
wzajemność firm
certificates concerning firms
loyalty

*szkolenia z zakresu prawa
gospodarczego, podatkowego,
handlu zagranicznego,
przewodnictwa firm
courses in firm management
and foreign trade activities

Kulminacyjnym momentem uroczystości było nadanie sztandaru Okręgowi Kujawsko-Pomorskiemu Związkowi Zawodowego „Budowlani”.

Kapelan Budowlanych ks. prałat Ryszard Pruszkowski poświęcił nowy sztandar. Fundatorzy i goście wbiili w drzewce pamiątkowe i honorowe „gwoździe”.

W tym gronie znaleźli się:

- przewodniczący Związku Zawodowego „BUDOWLANI” **Zbigniew Janowski**
- minister infrastruktury i budownictwa **Andrzej Adamczyk**
- wojewoda kujawsko-pomorski **Mikołaj**

Alstal Grupa Budowlana Sp. z o.o., Sp.K.

- prezes Zarządu **Arkadiusz Kałamaja** – Bln –Montaż Sp. z o.o.
- wiceprezes Zarządu **Małgorzata Mellem** BUDLEX Sp. z o.o.
- prezes Zarządu **Roman Stanisławski** – BUDIZOL Sp. z o.o. S.K.A.
- prezes Zarządu **Marian Karaszkie-wicz** – CORPINEX Sp. z o.o.
- prezes Zarządu **Jerzy Przedpełski** – DOMPOL Sp. z o.o.
- prezes Zarządu **Marek Magdziarz**, Spółdzielnia Mieszkaniowa „BUDOW-LANI”

OKK OTLEWSKI

- prezes Zarządu **Przedsiębiorstwo** we PROMONT
- prokurent **Bo** Przedsiębiorstwo
- właściciel **Toma** siębiorstwo TB II
- prezes Zarządu **SKAWICA S.A.**
- prezes Zarządu „WIKSBUD” Sp. Sztandar został „rodzicom chrzestny

Bogdanowicz

- marszałek województwa kujawsko-pomorskiego **Piotr Całbecki**
- przewodniczący Sejmiku Województwa Kuj.Pom. **Ryszard Wosik**
- przewodniczący Okręgu Kujawsko-Pomorskiego ZZ „BUDOWLANI” **Ryszard Krasieński**
- kapelan Budowlanych **ks. prałat Ryszard Pruszkowski**
- rodzice chrzestni sztandaru: **Barbara Bembnista, Zbigniew Figurski**
- prezes Zarządu **Wiesław Gęsikowski** Pomorska Spółdzielnia Mieszkaniowa
- prezes Zarządu **Jarosław Szczupak**

- przedstawiciel EBUD DOM, „EBUD”, Przemysłówka Sp. z o.o.
- prezes Zarządu **Janusz Niewiadomski**, EUROTHERM TECHNIKA GRZEWCA
- dyrektor marketingu **Sławomir Czarniecki**, KLEIB Sp. z o.o.
- prezes Zarządu **Waldemar Kapczyński**, KWK Construction Sp. z o.o.
- dyrektor Cementowni Kujawy **Stanisław Sobczyk**, Lafarge Cement S.A.
- prezes Zarządu **Jacek Rutkowski**, MAT-BUD Sp. z o.o., Sp. K.
- prezes Zarządu **Jarosław Skopek**, Spółdzielnia Mieszkaniowa „ZJEDNOCZENI”
- prezes Zarządu **Krzysztof Otlewski**,

- Zbigniewowi Figurski towi sztandarowem Okręgu Ryszardowi i Zbigniew Janow Związku Zawodowe zując sztandar Okręgu „Dziś Okręg Kujaw ku Zawodowego „Kolejanki i Koledzy To nie tylko wyraz często niewdzięczne i struktur naszego Z pamięci o pokolenia regionu, działających

Sztandar Okręgu Kujawsko - Pomorskiego

Sp. z o.o., Sp. K.
Leszek Leonard Bujak,
Projektowo-Montażo-
Bujak Sp. z o.o., Sp. K.
gdań Szymańczak,
o „SOLGRUD” Sp. z o.o.
sz Brzeziński, Przed-
NVEST
Janusz Miłuch, TRZU-

u Wiktor Sieradzki,
z o.o.
uroczyście przekazany
m”: Barbarze Bębniści

organizacjach zawodowych robotników budowlanych – już od lat 60-tych XIX wieku, a od początku XX wieku w polskich strukturach związkowych. Historia ruchu zawodowego budowlanych w regionie kujawsko – pomorskim jest niezwykle bogata i znajduje swą godną kontynuację także dziś, w pracach Okręgu Kujawsko – Pomorskiego ZZ „Budowlani”.

Z okazji nadania nowego sztandaru do wszystkich związkowców „Budowlanych” w Okręgu Kujawsko – Pomorskim kieruję podziękowania za dotychczasową pracę na rzecz naszego ruchu i serdeczne życzenia

- Krasieński Ryszard
- Krośnicka Grażyna Teresa
- Łojewski Zygmunt
- Maciejewski Krzysztof
- Nowakowski Ryszard
- Roszek Zygmunt
- Rydlewski Marek
- Woźniak Maria Jolanta
- Jankowska Ewa Maria
- Hemmerling Karol Jakub
- Stępski Andrzej
- Ruczkowski Władysław
- Chmielewski Roman
- Figurska Krystyna

iemu, a następnie poczu-
u i przewodniczącemu
Krasieńskiemu..

wski, przewodniczący
„Budowlani” przeka-
gowski podkreślił:

awsko-Pomorski Związek
Budowlani” otrzymuje
wy sztandar. Przyjmijcie,
zasłużone gratulacje.

uznania dla trudnej,
pracy wielu działaczy
związku. To także znak

ch związkowców tego
najpierw w niemieckich

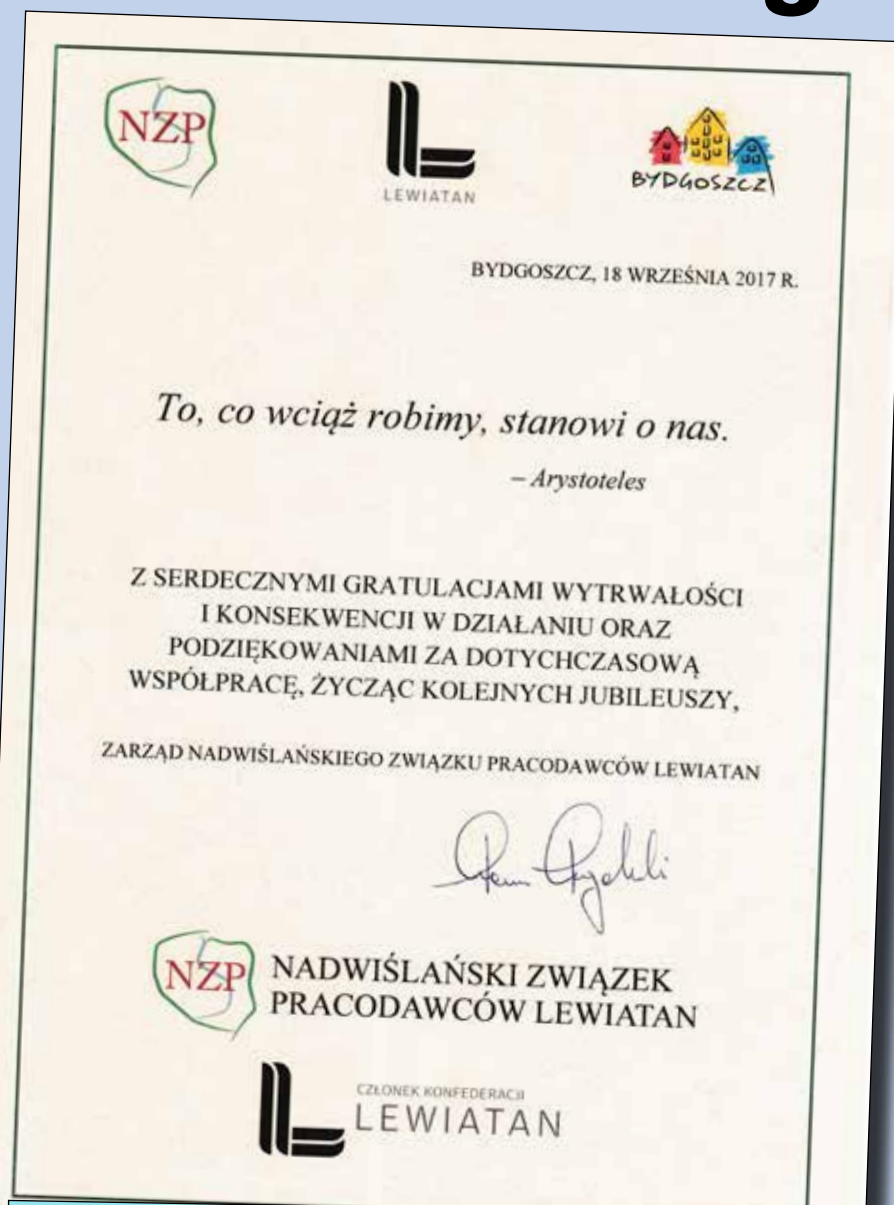
wielu dalszych sukcesów w trudnej, ale niezwykle potrzebnej działalności związkowej.”

Wiceminister infrastruktury i budownictwa Tomasz Zuchowski otrzymał przyznany przez Związek Zawodowy „Budowlani” Medal 125-lecia Ruchu Zawodowego Budowlanych w Polsce.

Z okazji jubileuszu Medalami 125-lecia Ruchu Zawodowego Budowlanych w Polsce odznaczeni zostali również:

- Bilicki Jan Bronisław
- Brzeziński Wacław
- Buczyńska Grażyna Ewa
- Jankowski Bogumił

Odznaką Honorową I Stopnia Zasłużony dla Związku Zawodowego „Budowlani” wyróżnieni zostali: Mirosław Kowalczyk i Bogusław Kozłowski.

Kol.
Ryszard Krasieński
Przewodniczący Zarządu
Okręgu Kujawsko – Pomorskiego
Związku Zawodowego „BUDOWLANI”
w Bydgoszczy

Z okazji 125-lecia Ruchu Zawodowego Budowlanych
w imieniu Rady OPZZ Województwa Kujawsko-Pomorskiego w
Bydgoszczy składam serdeczne życzenia i gratulacje.

Niech dzisiejsza uroczystość pozwoli na szczególne podkreślenie
bogatej i długiej tradycji związku „BUDOWLANYCH” w Polsce.

Pragnę wyrazić słowa uznania dla Państwa zaangażowania w
działania na rzecz poprawy warunków pracy pracowników wszystkich
obszarów Waszej działalności.

Życzę Państwu satysfakcji w codziennej pracy, wielu dalszych
sukcesów zawodowych oraz wytrwałości w osiąganiu wyznaczonych
celów.

W imieniu Rady OPZZ
Województwa Kujawsko-Pomorskiego
Harald Matuszewski

Bydgoszcz, 18 września 2017 r.

Śląskie uroczystości z okazji 125-lecia Ruchu Zawodowego Budowlanych

WUstroniu, 22 września odbyły się uroczystości z okazji Dnia Budowlanych 2017 i Jubileuszu 125-lecia Ruchu Zawodowego Budowlanych, zorganizowane przez Zarząd Okręgu Śląskiego Związku Zawodowego „Budowlani”. Licznie zgromadzonych gości powitał przewodniczący Okręgu Adam Bajerowski. Do udziału w uroczystościach zaproszeni zostali:

JERZY HAMRÓZ - doradca okręgowego inspektora pracy w Katowicach, ANTONI FALIKOWSKI - prezes Zarządu Śląskiej Izby Pracodawców w Gliwicach, wiceprezes Konfederacji Budownictwa i Nieruchomości, TOMASZ GOLIS - przewodniczący Rady Pracy ds. BHP w Państwowej Inspekcji Pracy w Katowicach, ZBIGNIEW JANOWSKI - przewodniczący Związku Zawodowego „Budowlani”, HENRYK MOSKWA - przewodniczący Rady OPZZ Województwa Śląskiego w Katowicach, były przewodniczący Zarządu Okręgu Śląskiego Związku Zawodowego „Budowlani”, JERZY KOSSAKOWSKI - były przewodniczący Okręgu Śląskiego Związku Zawodowego „Budowlani” w Katowicach, JADWIGA MORGAŁA - była księgowa w Zarządzie Okręgu Śląskiego Związku Zawodowego „Budowlani” w Katowicach.

Spotkanie profesjonalnie prowadził Kuba Abrahamowicz. Uroczystość miała nietypowy charakter. Jej integralną częścią stało się niezwykle plastyczne przedstawienie przez aktorów początków polskiego ruchu zawodowego budowlanych w końcu XIX wieku na podstawie scenariusza i materiałów źródłowych zebranych przez przewodniczącą Okręgu Łódzkiego Związku Wiesławę Szalast.

Przeńmy się na krótką chwilę do roku 1892, do czasów, które zapoczątkowały powstanie naszego Związku.

Jednym z bohaterów Ruchu Zawodowego Budowlanych jest Władysław Latuszka, późniejszy działacz Stowarzyszenia Robotników Budowlanych Galicji i Śląska Cieszyńskiego, który tak wspomina ten szczególny czas:

Kraków – 12 kwietnia roku 1892

Grosza coraz mniej, a do tego matka choruje na suchoty i nie może dłużej pra-

cować w maglu. Jak majster powiedział, że nie dostaniemy wypłaty, bo jaśnie pan jest niezadowolony, to coś w nas zawrzało. Wtedy Franek Sulczewski krzyknął, że nie będziemy pracować, i że to nazywa się strajk. Ruszyliśmy Floriańską pod pałac. Przyjechały policja i urzędnik z magistratu. Rozmawiali i krzyczeli na przemian długo, aż w końcu ugodzili się z nami, że zapłacą po staremu. Mówili, że musimy założyć Stowarzyszenie, które będzie za nami się wstawiać.

GALICJA - 12 kwietnia 1892 rok

„Gazeta Narodowa” donosi: „Grupa robotników budowlanych wiewołała przed posiadłością hrabiego von Szmita, domagając się wypłaty dodatkowej dniówki za trzy niedziele. Protestujący to pracownicy z budowy Hotelu Polskiego na Floriańskiej. Wokół robotników zebrał się też znaczny tłum. Do wiewołających przemówił postawny robotnik. Przez głośnie okrzyki trudno było usłyszeć jego słowa. Mówił coś o strajku, że muszą domagać się swoich praw, że harują od świtu do nocy, i że za te marne grosze nie można utrzymać rodziny. Co jakiś czas słychać było poruszenie. Jedni głośno potakiwali, inni oklaskiwali, ale była też grupa skandujących „mamy prawa”. Pan hrabia nie wyszedł do gawiedzi w obawie, że tłum wdrze się do pałacu. Na miejsce przyjechała też policja. Rozmowy trwały

długo i zakończyły się po myśli robotników. To coś nowego.”

Kraków – 22 kwietnia roku 1892

Dziś na budowę przyjechali jakieś urzędniki magistratu. Majster, błąd na licu, ciągle im coś wyjaśniał. Pod koniec ten, którego nazywali rejentem popatrzył na nas i rzekł: „Hotel musi być pod dachem na przyjazd jego wysokości Ferdynanda”. To przecież za dwa miesiące, nie dam rady. Pracujemy przecież od świtu do nocy i płacą nam za takie marne dniówki. Franek Sulczewski miał rację trzeba się stowarzyszyć i napisać do Magistratu skargę.

GALICJA - 30 kwietnia 1892 r

Gazeta „Głos Narodu” podała: „Jak donosi Magistrat, wpłynęła skarga robotników z budowy Hotelu Polskiego o uchylenie nakazu pracy w niedzielę i pomniejszenie godzin pracy z 12 do 10. Z informacji referendarza Magistratu dowiadujemy się, że czcigodni rajcowie nie rozpatrywali jeszcze tej sprawy. Ponoć w skardze zapowiedziano strajk. To nowe słowo od jakiegoś czasu stało się orężem wiewołujących robotników. Magistrat musi uspokoić niezadowolenie społeczne, o którym coraz częściej pisze redakcja gazety socjalistycznej „Naprzód”.

Kraków – 03 maja roku 1892

W niedzielę, po mszy poszliśmy do Jurkiewiczów. Z początku każdy gađał bez

składu, aż wreszcie Franek powiedział: „Musimy na piśmie napisać nasze prawa, ale tak po urzędowemu”. Potrzebujemy też napisać kto

my jesteśmy. I tak ustaliliśmy, że nazwiemy się „STOWARZYSZENIE ROBOTNIKÓW BUDOWLANYCH GALICJI I ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO”.

Kraków - 15 maja 1892 r

Dziś - Władek Królikowski oraz Franek Sulczewski i Franek Łyszczarz, złożyli dokument o wpisanie do ksiąg rejentowych naszego Stowarzyszenia. Byli z nimi też Janek Dobrowolski i Mateusz Jurkiewicz. Już nie pozwolimy na wyzysk, na niesprawiedliwość, na złe traktowanie, bo my jesteśmy budowlancy.

GALICJA – 18 maja 1892 r.

Z artykułu „Dziennika Polskiego” dowiadujemy się: „W dniu 15 maja 1892 roku, do Władzy Administracyjnej Galicji wpłynął wniosek o uznanie, że zostało zawiązane „Stowarzyszenie Robotników Galicji i Śląska Cieszyńskiego, które ma bronić interesów swoich członków oraz ożywiać i utrwalać poczucie solidarności pomiędzy towarzyszami zawodowymi. Drogi czytelniku oto na naszych oczach rodzi się nowa historia polskiego robotnika budowlanego „.

Kraków – 28 listopada 1894 r

Ja, Władysław Latuszka z Galicji – robotnik budowlany i zwykły człowiek, mówię wszystkim następnym pokoleniom, że: „Dnia 25 listopada roku pańskiego 1894, Austriackie Władze Administracyjne i Namiestnictwo we Lwowie zalegalizowało zgłoszone w dacie 15 maja 1892 roku Stowarzyszenia Robotników Budowlanych Galicji i Śląska Cieszyńskiego. Władzę Stowarzyszenia stanowią Franciszek Sulczewski – przewodniczący oraz zastępcy Władysław Latuszka i Franciszek Rychlik”. Stało się. Historia będzie po naszej stronie.

Galicja – 21 grudnia roku 1894

„Głos Narodu” donosi: „Jak grzyby

po deszczu powstają kolejne stowarzyszenia budowlane ceglarzy, ceramików i pokrewnych zawodów. Ludzi dumnych i pracowitych, którzy w obronie swoich praw nie boją się przeciwstawić niesprawiedliwości i wyzyskowi. Tworzy się nowa siła robotniczego ruchu, pod zaborami.”

Trzy lata później w „Dzienniku Polskim” ukaże się ważna informacja:

„Wczoraj odbyły się pierwsze wybory Stowarzyszenia Robotników Budowlanych Galicji i Śląska Cieszyńskiego. Cieśle, ceramicy, ceglarze i pozostali budowlancy, wybrali Franciszka Łyszczarza na nowego przewodniczącego. Poprzedni przewodniczący nie kandydował ze względu na stan zdrowia. Ten nowy ruch zawodowy staje się znaczącą siłą robotników Galicji „.

W syntetycznej wersji podczas uroczystości przedstawiono dalsze dzieje ruchu zawodowego budowlanych aż do lat obecnych.

Przewodniczący Związku Zawodowego „Budowlani” Zbigniew Janowski złożył zebranim życzenia z okazji Dnia Budowlanych. Wraz z przewodniczącym Okręgu Adamem Bajerowskim wręczył jubileuszowe odznaczenia.

Medale 125-lecia Ruchu Zawodowego Budowlanych w Polsce otrzymali:

- Okręgowy Inspektorat Pracy w Katowicach
- Antoni Falikowski
- Jerzy Kossakowski
- Jadwiga Morgała
- Henryk Moskwa
- Robert Fil
- Adam Kłodos
- Stanisław Kołodziej
- Renata Kuczera
- Małgorzata Magiera
- Janusz Palarczyk
- Mirosław Pielka
- Leszek Skrzydlewski
- Lidia Olczyk
- Krystyna Kwapisz
- Małgorzata Sztabińska

„ODZNAKĄ HONOROWĄ” Związku Zawodowego „Budowlani” wyróżnieni zostali:

- Katarzyna Kozak
- Bożena Pawłowska
- Wioletta Zbroińska

Uroczystość jubileuszową zakończyły występy artystyczne i bankiet. Kolejny dzień spotkania związkowcy przeznaczili na zajęcia rekreacyjne i rozmowy, na które w tak szerokim gronie, w ciągu całego roku zawsze brakuje czasu. Dzień Budowlanych jest tylko raz w roku. A więc do zobaczenia - za rok.

red

Okręg Śląski

Z WYDARZEŃ W ŚWIATOWYM RUCHU PRACOWNICZYM

Peru

Federacja pracowników branży cementowej i wapienniczej Peru (FETRA-CEPPE) potępiła w prasie szereg nadużyć i naruszeń praw pracowniczych, popełnianych przez przedsiębiorstwa tego sektora, oraz brak ich zainteresowania rozwiązaniem problemu.

W związku z tą sytuacją FETRA-CEPPE i stowarzyszone z nią związki ogłosiły strajk narodowy, który rozpoczął się pod siedzibą Ministerstwa Pracy, a zakończył pod Kongresem Republiki.

Przedstawiciele związku przedstawili następujące postulaty:

- zwiększenie ochrony w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa pracy oraz jej stosowanie bez ograniczeń;
- sprawiedliwe wypłaty udziału w zyskach;
- odrzucenie zmian prowadzących do naruszeń praw pracowniczych;
- sprzeciw wobec zwolnień i ograniczeń wolności zrzeszania się;
- sprzeciw wobec ataków na członków i przywódców związków;
- poprawa warunków pracy;
- równość wynagrodzeń (takie same wynagrodzenie za taką samą pracę);
- sprzeciw wobec outsourcingu w pracy.

Międzynarodowa Organizacja Pracowników Budownictwa i Przemysłu Drzewnego (BWI) wspiera działania FETRA-CEPPE i ich związków zawodowych, popiera zgłaszane żądania, konieczność prowadzenia dialogu oraz negocjacji w celu zawarcia porozumień, które będą respektować i gwarantować prawa oraz oczekiwania pracowników przemysłu cementowego i wapienniczego Peru.

Ukraina

Na Ukrainie podpisany został branżowy układ zbiorowy pracy, sektora budowlanego i materiałów budowlanych pomiędzy Ministerstwem Rozwoju Regionalnego, Budownictwa, Mieszkań i Usług Społecz-

nych Ukrainy a PROFBUD - Związkiem Robotników Przemysłu Budowlanego i Materiałów Budowlanych Ukrainy.

„To porozumienie poprawi życie ponad 650 tysięcy ukraińskich pracowników branży budowlanej” powiedział przewodniczący PROFBUD Wasyl Andreyev, dodał również, że porozumienie to nie byłoby możliwe bez pomocy BWI.

Zgodnie z porozumieniem taryfy i wynagrodzenia podstawowe, obliczone przed jego wejściem w życie wzrosną o 35 % od 1 września 2017 r. i osiągną 60 % wzrostu płac 1 grudnia 2017 r. Jednocześnie wprowadzono nowe gwarancje ochrony pracy przed zwolnieniami grupowymi zgodne z dyrektywą 98/59/WE.

Strony porozumiały się również w sprawie dalszych negocjacji dotyczących międzynarodowych praktyk w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w ukraińskim prawodawstwie (konwencje MOP 167, 121 i 187).

Układ przewiduje ponadto nowe regulacje dotyczące równości płci, a także ochronę socjalną i obowiązkowe ubezpieczenia w przypadku zakażeń wirusem HIV.

Branżowy układ zbiorowy pracy jest wynikiem wysiłku ukraińskich i zagranicznych związków zawodowych. BWI wspierało wysiłki PROFBUD w czasie „wiosennej ofensywy”, kiedy to kontynent europejski i azjatycki został zalany olbrzymią liczbą protestów na początku 2017 r.

Układ zbiorowy pracy w sektorze budowlanym i materiałów budowlanych wpłynie na warunki pracy i wzrost wynagrodzeń dla ponad 650 tysięcy pracowników budowlanych, oraz dziesiątki tysięcy osób, które pracują w branży materiałów budowlanych takich jak cement, cegły, mieszanki i płyty gipsowe, produkty nie metalowe, ceramika, transport budowlany, a także w wielu innych sektorach objętych, kompleksową umową.

Australia

W Sydney miały miejsce dwie poważne katastrofy żurawi wieżowych, które doprowadziły do nasilenia obaw co do bez-

pieczeństwa operatorów żurawi i innych pracowników zatrudnionych przy dużych projektach budowlanych w całym kraju. BWI oraz Związek Budownictwa, Leśnictwa, Górnictwa oraz Energetyki (CFMEU) w odpowiedzi na te wydarzenia skomentował, iż to wielkie szczęście, że nikt nie został ranny oraz że państwo musi zacząć odgrywać bardziej aktywną rolę w zakresie regulowania przepisów dotyczących branży budowlanej.

Sekretarz CFMEU regionu Nowa Południowa Walia (NSW), Brian Parker w wywiadzie dla Daily Telegraph powiedział, że taki rodzaj okoliczności, jaki wystąpił podczas katastrof mógł doprowadzić do śmierci wielu ludzi. Sekretarz wytyka rządowej organizacji SafeWork NSW (zajmującej się ochroną pracowników) oraz rządowi biernie podejście w zakresie regulacji bezpieczeństwa pracy - „Samoregulacja jest w porządku, jeśli pracujesz w biurze, a najgorsze, co może się zdarzyć, to skaleczenie papierem” - skomentował.

Jeden z powyższych wypadków miał miejsce w Milson's Point, obok wejścia do słynnego parku Luna w Sydney. Katastrofie uległ żuraw ustawiony na barce, która służyła do rozbudowy nabrzeża. Drugi z wypadków zaś wydarzył się po drugiej stronie portu w Sydney w Barangaroo, na wysokości 51 piętra.

Niestety w Australii coraz częściej zdarzają się wypadki żurawi wieżowych. Niedawno żuraw upadł na blok mieszkalny w Wolli Creek (blisko lotniska w Sydney), raniąc trzech pracowników, uniemożliwiając ok. 200 mieszkańcom powrót do ich domów oraz powodując zakłócenia w ruchu pociągów. Sekretarz Parker powiedział ABC News, że CFMEU jest bardzo zaniepokojony tym problemem, a jego obawy dotyczą zarówno robotników jak i mieszkańców. Po tym incydencie CFMEU wezwało do zaprzestania dalszego montażu żurawi wieżowych na rusztowaniu wspornikowym, dopóki nie zostanie przeprowadzony niezależny audyt w celu sprawdzenia bezpieczeństwa konstrukcji.

W ostatnim czasie BWI utworzyło Komisję Operatorów Żurawi Wieżowych, której spotkanie inauguracyjne odbyło się w Hong Kongu. W centrum zainteresowań

Komisji znajdować się będą kwestie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa oraz unikalne ryzyka, z jakimi spotykają się operatorzy żurawi wieżowych w środowisku swojej pracy.

Brazylia

W ostatnim czasie miało miejsce spotkanie Krajowego Frontu Pracowników Przemysłu Budowlanego w Rio de Janeiro, w którym udział wzięło również wiele stowarzyszonych z BWI związków zawodowych. Głównym celem spotkania było zdefiniowanie działań, jakie Front będzie realizował w ramach Kampanii na rzecz Wznowienia Zatrudnienia i Rozwoju oraz przedstawienie programu wznowienia zatrudnienia dla stowarzyszenia pracodawców (SINICON).

Obecne podczas spotkania związki zawodowe dyskutowały na temat trudnej sytuacji, w jakiej znalazł się sektor budowlany. Sektor ten cierpi obecnie z powodu przestojów robót publicznych w kontekście kryzysu gospodarczego i skandali korupcyjnych, które dotyczą największe brazylijskie firmy. W spotkaniu brali również przedstawiciele Międzyzwiązkowego Departamentu Studiów Statystycznych i Badań Społeczno-Ekonomicznych (DIEESE), którzy zwrócili uwagę na spadek PKB i rosnące bezrobocie w tej gałęzi gospodarki (spadek miejsc pracy o ok. 1 mln). W spotkaniu uczestniczył również przedstawiciel firmy SINTEPAV i federalny przedstawiciel stanu Bahia - Bebeto Galvão, który przedstawił główne punkty nowego prawa pracy i jego możliwe skutki dla pracowników sektora budowlanego.

Miała również miejsce demonstracja, która sparaliżowała prace metra w Rio de Janeiro. Podczas tego protestu Front ogłosił program SINICON, a jej przedstawiciele zaprezentowali aktualne realia sektora z punktu widzenia firm, wskazując na dużą liczbę bankructw wynikającą ze spadku ilości robót publicznych. Związki pracowników i firm doszły do konkluzji, że sektor budownictwa ma kluczowe znaczenie dla wzrostu gospodarczego ze względu na jego zdolność tworzenia nowych miejsc pracy i szybkiego zwiększenia PKB.

Głównymi rezolucjami, przyjętymi na spotkaniu, były kwestie dotyczące organizacji spotkań z burmistrzami i gubernatorami oraz wyjazdu do stolicy Brazylii, żądaniem natychmiastowego wznowienia prac przez rząd federalny w celu poprawy liczby zatrudnienia i dochodów oraz wyprowadzenia kraju z kryzysu.

Francja

Wraz z nowym projektem reformy pracy, Powszechna Konfederacja Pracy (CGT) przygotowuje się na walkę z regulacjami, które mogłyby utrudniać prowadzenie na szczeblu krajowym negocjacji układów zbiorowych pracy i promować zmianę zasad zatrudnienia ze stabilnych umów o pracę na rzecz krótkoterminowych umów cywilnych. BWI, w której jest zrzeszone FNSCBA-CGT, wezwało pracowników do przeprowadzenia krajowego dnia sprzeciwu wobec tych niesprawiedliwych reform.

Zgodnie z oficjalnym oświadczeniem CGT, reformy prezydenta Macron'a mają na celu rozszerzenie roli negocjacji na poziomie przedsiębiorstwa z jednoczesnym naruszeniem norm, które obecnie regulują stosunki pracy.

Nowe reformy zakładają możliwość negocjacji warunków pracy z pominięciem związków zawodowych. Rząd proponuje także połączenie trzech istniejących organów reprezentacyjnych pracowników w jeden (zmniejszając tym samym znaczenie Komisji ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa). Zawierane przez firmy porozumienia miałyby pierwszeństwo przed porozumieniami sektorowymi, ułatwiając pracodawcom zawieranie umów krótkoterminowych lub tymczasowych oraz ich ochronę przed ewentualnymi, wymierzonymi wobec nich czynnościami prawnymi dotyczącymi nieuczciwych lub nielegalnych zwolnień.

CGT wyraziła ponadto obawy dotyczące faktu, iż konsultacje reform z pracownikami oraz związkami były marginalne, prowadzone jedynie poprzez informacje ustne, bez możliwości wprowadzenia zmian do projektu. Ustawa wprowadzająca wzmiankowane reformy może wejść w życie pod koniec września.

ZWIĄZKOWY PIKNIK IKEA

W ośrodku „Pod Kasztanem” w Strzyżewie koło Zbąszynia odbył się piknik związkowy, zorganizowany przez organizację związkową ZZ „Budowlani” działającą w IKEA. Uczestniczyło w niej ponad 300 osób - członków Związku wraz z rodzinami. Piknik odbywa się co roku i jest doskonałą okazją do integracji

członków organizacji związkowej. Z zaproszenia przewodniczącego organizacji Piotra Brambora do udziału w pikniku skorzystał przewodniczący Okręgu Wielkopolskiego ZZ „Budowlani” Krzysztof Antoniewicz. Uczestnikom pikniku zapewniono wiele atrakcji, w tym także dla dzieci związkowców. (red)

Pomieszczenia dla związków jako uprawnienie ustawowe

Polskie prawo przewiduje szereg uprawnień dla organizacji związkowych, które mają za zadanie umożliwić im prawidłowe prowadzenie działalności statutowej na rzecz reprezentowanych pracowników. Jednym z nich jest obowiązek pracodawcy, na terenie którego działa dana jednostka związkowa, do udostępnienia jej pomieszczeń i urządzeń technicznych (art. 33 ust. 1 Ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych, dalej: Ustawa) i znalazło potwierdzenie w orzecznictwie sądowym (np. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 28 sierpnia 2009 r., II FSK 517/08).

Zgodnie z art. 33

1. Pracodawca, na warunkach określonych w umowie, jest obowiązany udostępnić zakładowej organizacji związkowej pomieszczenia i urządzenia techniczne niezbędne do wykonywania działalności związkowej w zakładzie pracy.

2. Zakładowej organizacji związkowej oraz pracodawcy przysługuje prawo wystąpienia do sądu pracy z roszczeniem wynikającym z niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, o której mowa w ust. 1.

3. Jeżeli warunki udostępniania organizacji związkowej pomieszczeń i urządzeń technicznych określają postanowienia układu zbiorowego pracy, prawo wystąpienia z roszczeniem, o którym mowa w ust. 2, przysługuje pracodawcy lub każdej z organizacji związkowych, której postanowienia te dotyczą.

4. Do postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 2 i 3, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu z zakresu prawa pracy.

Obowiązek ten obciąża pracodawcę, a skorelowane z nim jest roszczenie organizacji związkowej.

Przepis powyższy jest jednak dość lakoniczny i wskazuje jedynie ogólne ramy zagadnienia, co powoduje, że jego treść może budzić wątpliwości interpretacyjne odnośnie niektórych kwestii szczegółowych, takich jak odpłatność, rodzaj, czy warunki na jakich udostępniane są pomieszczenia, urządzenia techniczne lub inne środki, których zapewnienie jest wyrazem dobrej woli pracodawcy jako, że wykracza poza ramy obowiązku ustawowego.

Na początek nadmienić trzeba, iż wszelkie zagadnienia związane z przedmiotową problematyką, (a więc dotyczące zarówno pomieszczeń, jak i urządzeń technicznych) powinny zostać uregulowane w stosownej umowie lub stanowić element układu zbiorowego pracy (postanowienia te należą wówczas do tzw. zobowiązań części układu i obowiązują do czasu jego rozwiązania).

Powyższa umowa może przybrać charakter jednej z umów nazwanych, ujętych w Kodeksie cywilnym (dalej: KC). Nieodpłatne udostępnienie pomieszczeń czy sprzętu odbywa się najczęściej na podstawie umowy użyczenia. Zaś odpłatne udostępnienie, zwykle z zastosowaniem umów najmu. Możliwe są rzecz jasna mieszane formy udostępniania (np. część składników majątkowych użyczana jest nieodpłatnie, a część wynajmowana czy dzierżawiona).

Oczywiście pracodawca i zakładowa organizacja związkowa (dalej: ZOZ) mogą wprowadzić do umowy pewne dodatkowe zapisy (w granicach zasady swobody kontraktowej - umowa nie może być sprzeczna z prawem, zasadami współżycia społecznego ani zmierzać do obejścia prawa) np. wskazując inne terminy wypowiedzenia, regulując kwestie rozliczeń za media, materiały eksploatacyjne, catering czy też zmieniając zakres odpowiedzialności za szkody.

Do chwili ustalenia treści umowy/układu zbiorowego i jej podpisania przez ZOZ oraz pracodawcę może on powstrzymać się z udostępnieniem związkowi stosownej infrastruktury.

Umowa ta powinna zostać zawarta na piśmie, co zapewni środki dowodowe w przypadku ewentualnego sporu w razie nienależytego wykonywania lub

nie wykonywania przepisów porozumienia przez pracodawcę. W takiej sytuacji istnieje możliwość skierowania sprawy do sądu pracy - art. 33 ust. 2 Ustawy, ust. 4 z kolei zawiera odesłanie do odpowiedniego stosowania przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu z zakresu prawa pracy (art. 459-477) dzięki czemu organizacje związkowe znajdują się w korzystniejszej sytuacji procesowej w porównaniu do tej, jaką miałyby w przypadku konieczności wystąpienia do sądu cywilnego.

Korzyści te są następujące:

- możliwość wytoczenia powództwa nie tylko przed sądem właściwości ogólnej pozwanego (np. pracodawcy), ale również według wyboru powoda (np. ZOZ), przed sądem w którego okręgu znajduje się zakład pracy;
- dogodniejsze dla powoda warunki usuwania stwierdzonych przez sąd braków formalnych;
- szybszy termin wyznaczenia pierwszej rozprawy;
- możliwość stosowania przez sąd uproszczonego trybu wzywania stron, świadków, biegłych i innych osób oraz doręczeń i zarządzeń, mających na celu przygotowanie rozprawy.

W przypadku, gdy pracodawca naruszy art. 33 Ustawy, uchylając się w sposób zawiniony od zawarcia umowy, naraża się na odpowiedzialność karną, ponieważ jego zachowanie może zostać zaklasyfikowane jako utrudnianie działalności związkowej (art. 35 ust. 1 pkt 2 Ustawy o związkach zawodowych).

Z kolei jeśli to członek zakładowej organizacji związkowej przy wykonywaniu umowy spowoduje szkodę, np. zniszczy powierzone jej urządzenia techniczne, odpowiada za nią na ogólnych zasadach wynikających z KC. Odpowiedzialność ta może więc przybrać formę odpowiedzialności kontraktowej (art. 471) lub deliktowej (art. 415).

Zdefiniowanie rodzaju udostępnianych pomieszczeń oraz urządzeń technicznych uzależnione jest od wielu czynników, takich jak możliwości ekonomiczne i lokalowe danego pracodawcy, wielkość zakładu pracy czy rozmiar i zakres prowadzonej przez ZOZ działalności (np. liczby odbywających się spotkań) oraz cel do jakiego wykorzystywane miałyby być owe środki.

Ustawa wskazuje bowiem, iż udostępniona infrastruktura powinna być „niezbędna” do prowadzenia statutowej działalności związkowej w zakładzie pracy. Wymóg ten jest o tyle istotny, że wyklucza możliwość powierzenia zakładowej organizacji związkowej pomieszczeń w celu prowadzenia działalności gospodarczej. W jednej ze spraw ZOZ zaproponowała pracodawcy, aby zamiast udostępnić jej stosowne pomieszczenia, pozwolił jej korzystać z nieużywanej hali produkcyjnej, a z uzyskanych środków z tytułu prowadzonej tam działalności/najmu, organizacja zakładowa opłaciłaby daniny za niezbędne jej pomieszczenia i urządzenia. Rozwiązanie to niestety nie mogło spotkać się z aprobatą pracodawcy, mając na uwadze powyższe.

Przesłanka niezbędności interpretowana musi być każdorazowo w sposób indywidualny. W niektórych sytuacjach bowiem wystarczające może być udostępnienie niewielkiej organizacji związkowej pokoju wyposażonego

w linię telefoniczną, zaś w przypadku bardzo licznej organizacji o rozbudowanej strukturze, konieczne będzie umożliwienie korzystania jej z większego pomieszczenia/sali, łącza internetowego, urządzenia wielofunkcyjnego (np. kserokopiarki), fachu czy samochodu służbowego.

W doktrynie istnieje zgodność, iż niezbędnym urządzeniem technicznym do prowadzenia działalności związkowej jest właśnie telefon, tak więc jeśli np.

w zakładzie pracy istnieje tylko jedno łącze stacjonarne, do którego organizacja związkowa nie ma dostępu, wówczas może ona domagać się udostępnienia jej służbowego telefonu komórkowego. Podobnie jeśli w zakładzie dostępne jest stanowisko komputerowe wyposażone w internet lub sieć bezprzewodową to pracodawca powinien umożliwić związkowi korzystanie z tych udogodnień.

Razem z powyższą przesłanką trzeba mieć również na uwadze przywołane możliwości finansowe/lokalowe przedsiębiorcy. Jak można się bowiem łatwo domyśleć inne one będą w przypadku dużego przedsiębiorstwa, dysponującego zakładem pracy o znacznej powierzchni, a inne niewielkiego przedsiębiorcy, którego działalność ogniskuje się w niewielkiej placówce. Co za tym idzie, o ile w przypadku pierwszego z przytoczonych przedsiębiorców ZOZ mogła będzie domagać się lokalu i urządzeń do jej wyłącznego korzystania, tak w przypadku drugiego to już czasowe udostępnienie tych środków czynić będzie zadość wymaganiom zawartym w art. 33 Ustawy. W takim przypadku pracodawca może ograniczyć swoją pomoc do doraźnego umożliwienia działaczom korzystania z pokoju i telefonu oraz zapewnienia odpowiedniego miejsca na przechowanie dokumentacji związkowej.

Nadmienić tutaj trzeba, iż jeśli w danym zakładzie nie ma jakiegokolwiek urządzenia technicznego, które byłoby pomocne w funkcjonowaniu organizacji związkowej (np. kserokopiarki), to organizacja nie może zmusić pracodawcy do kupna takiego sprzętu.

W przypadku kiedy ZOZ nie posiada pomieszczeń

na wyłączność, możliwy jest różnorodny zakres czasowego uregulowania jej dostępu do nich. I tak, może on przypadać w godzinach pracy zakładu lub po nich (w zależności od tego, czy organizacja korzysta z godzin związkowych). Pracodawca może ponadto udostępniać lokale w określonych godzinach i dniach na czas pełnienia dyżuru związkowego. A jeśli w zakładzie istnieje odrębna sala konferencyjna to pracodawca powinien ją udostępniać na zebrania związkowe.

Zaznaczyć trzeba, że jeśli chodzi o lokale to powinny mieć one charakter biurowy, pozostawać do dyspozycji pracodawcy oraz być zlokalizowane na terenie zakładu pracy. Pracodawca związany jest wspomnianą przesłanką niezbędności. Co za tym idzie, zwrócenie się przez zakładową organizację związkową o udostępnienie konkretnego lokalu, czy też lokalu położonego w innym miejscu (poza zakładem) nie muszą być przez pracodawcę rozpatrzone pozytywnie.

Z kolei jeśli chodzi o samo umeblowanie pomieszczenia to pracodawca powinien zapewnić je w podstawowym zakresie, tzn. stół, krzesła i szafa na dokumenty.

Co nader istotne w zakresie omawianej problematyki, ustawa nie nakłada na pracodawcę obowiązku udostępniania pomieszczeń oraz urządzeń technicznych bezpłatnie, oczywiście może się na to zdecydować, jednakże ZOZ nie dysponuje instrumentami prawnymi, by takie rozwiązanie na pracodawcy wymóc. Ustalając zasady odpłatności, trzeba mieć na uwadze, że pracodawca nie powinien osiągać dochodów z tego tytułu (np. poprzez naliczanie marży za udostępniane usługi).

Reasumując, treść art. 33 Ustawy nakreśla jedynie ogólne ramy powinności pracodawcy w tym zakresie, pozostawiając zainteresowanym stronom doprecyzowanie szczegółów, tak by z jednej strony umożliwić zakładowym organizacjom związkowym wypełnianie ich statutowych obowiązków, a z drugiej zapewnić dystrybucję ciężaru finansowego tych regulacji w oparciu o możliwości pracodawcy.

Opracował Cezary Izdebski

Zmiany ustawowe w spółdzielczości

Prezydent podpisał Ustawę z dnia 20 lipca 2017 r. dotyczącą spółdzielczości mieszkaniowej. Głównym celem nowelizacji ustawy było dostosowanie jej przepisów do wyroku Trybunału Konstytucyjnego oraz usprawnienie działań spółdzielni.

Nowela zakłada, że członkostwo w spółdzielni mieszkaniowej uzyskiwane będzie z mocy prawa i ma być ściśle związane z posiadaniem prawa do lokalu. Nie ma już obowiązku składania deklaracji członkowskiej, wnoszenia udziałów i wpisowego. Członek spółdzielni może brać udział w Walnym Zgromadzeniu także poprzez pełnomocnika, z tym, że jeden pełnomocnik może reprezentować jednego członka.

Wygaśnięcie spółdzielczego prawa do lokalu i ustanie członkostwa w świetle zmian ustawowych następuje wskutek orzeczenia sądowego, a nie - jak dotychczas - w postępowaniu wewnątrzspółdzielczym. Nowe przepisy wprowadzają także zasadę ewidencjonowania i rozliczania funduszu remontowego na poszczególne nieruchomości, na podobnych zasadach jak dotychczas rozliczane są opłaty eksploatacyjne.

Istotna zmiana dotyczy prowadzonych w spółdzielniach mieszkaniowych badań lustracyjnych. Lustratorem nie może być osoba będąca członkiem zarządu

jakiegokolwiek spółdzielni mieszkaniowej, prokurentem, likwidatorem, głównym księgowym, radcą prawnym czy adwokatem.

Zgodnie z ustawą spółdzielnie mają obowiązek dokonać zmian w swoich statutach stosownie do wymagań ustawy w terminie do 12 miesięcy od daty wejścia jej w życie.

W Chełmskiej Spółdzielni Mieszkaniowej projekt zmiany statutu zamierzamy przedstawić na najbliższym Walnym Zgromadzeniu, tj. w czerwcu 2018 r.

Z chwilą zarejestrowania w KRS zmian w statucie, wprowadzone zostaną zmiany w obowiązujących w spółdzielni regulaminach. Przy rozpatrywaniu spraw bieżących będą miały zastosowanie regulacje ustawowe wynikające z nowelizacji ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych.

Jak każda nowelizacja ustawy i ta budzi pewne spory i wątpliwości interpretacyjne. Sądzę, że czas pokaże czy wprowadzone zmiany przyniosą oczekiwane korzyści i czy faktycznie wpłyną na usprawnienie sektora spółdzielczości.

Ewa Jaszczuk

Księgowa informuje

TERMINY INWENTARYZACJI

Obowiązek przeprowadzania inwentaryzacji wynika z art. 26-27 ustawy o rachunkowości. Inwentaryzacja to okresowe ustalanie lub sprawdzanie rzeczywistego stanu aktywów i pasywów. Należy ją przeprowadzić rzetelnie i z należytą starannością. Inwentaryzacji dokonuje się zasadniczo na ostatni dzień każdego roku obrotowego. Z tym, że art. 26 ust.3 pkt 1 ustawy o rachunkowości dopuszcza możliwość aby rozpoczęcie inwentaryzacji większości składników aktywów mogło nastąpić nie wcześniej niż 3 miesiące przed końcem roku obrotowego, a zakończenie do 15 dnia roku następnego. Jeśli rok obrotowy jednostki jest taki sam, jak rok kalendarzowy, prace inwentaryzacyjne

mogą rozpocząć się 1 października 2017 r., a zakończyć 15 stycznia 2018 r. Należy jednak zaznaczyć, że możliwość wcześniejszego przeprowadzenia inwentaryzacji nie dotyczy aktywów pieniężnych, papierów wartościowych, produktów w toku produkcji oraz materiałów i produktów gotowych, które na mocy art.17 ust. 2 pkt 4 ustawy o rachunkowości są odpisywane w koszty na dzień ich zakupu lub wytworzenia. Składniki te powinny być zinwentaryzowane 31 grudnia 2017 r. Trzeba pamiętać także, że istnieją składniki majątku, które inwentaryzuje się raz na pewien okres. Są one wymienione w art. 26 ust. 3 pkt 2-5 ustawy o rachunkowości.

Lp.	Rodzaj inwentaryzowanego majątku	Przykład tego, co inwentaryzujemy najczęściej	Termin inwentaryzacji
1	Aktywa pieniężne, papiery wartościowe, produkty w toku produkcji, materiały, towary i produkty gotowe zaliczone w koszty w momencie zakupu lub wytworzenia.	W praktyce jednostki w ostatnim dniu roku obrotowego przeprowadzają inwentaryzację środków w kasie (spis z natury) oraz potwierdzają saldo na podstawie otrzymanej z banku informacji o stanie środków na rachunku.	Na ostatni dzień każdego roku obrotowego(art.26 ust. 1 i ust.3 pkt 1 ustawy o rachunkowości)
2	Składniki aktywów – z wyłączeniem aktywów pieniężnych, papierów wartościowych, produktów w toku produkcji oraz materiałów, towarów i produktów gotowych.	Są to głównie należności od naszych kontrahentów (inwentaryzacja drogą potwierdzenia sald przez kontrahentów).	Rozpoczyna się nie wcześniej niż 3 miesiące przed końcem roku obrotowego, a kończy do 15 dnia następnego roku (tj. w okresie od 1 października do 15 stycznia, jeżeli rok obrotowy jednostki jest zgodny z kalendarzowym), przy czym stan wynikający z ksiąg rachunkowych nie może być ustalony po dniu bilansowym (czyli po 31 grudnia, gdy rok obrotowy jest zgodny z rokiem kalendarzowym)
3	Zapasy materiałów, towarów, produktów gotowych i półproduktów znajdujących się w strzeżonych składowiskach i objętych ewidencją ilościowo-wartościową.	Mogą to być różnego rodzaju materiały znajdującego się np. w magazynie jednostki, przeznaczone do wykorzystania w późniejszym okresie (spis z natury).	Raz na 2 lata w dowolnym okresie. (art.26 ust.3 pkt 2 ustawy o rachunkowości)
4	Nieruchomości zaliczone do środków trwałych oraz inwestycji, jak też znajdujące się na terenie strzeżonym inne środki trwałe oraz maszyny i urządzenia wchodzące w skład środków trwałych w budowie.	Przeważnie są to zestawy komputerowe, rzutniki, aparaty fotograficzne, meble, lokale i budynki będące własnością jednostki itp. (spis z natury).	Raz na 4 lata w dowolnym okresie. (art.26 ust.3 pkt 3 ustawy o rachunkowości)
5	Zapasy towarów i materiałów (opakowań) objęte ewidencją wartościową w punktach obrotu detalicznego jednostki, oraz zapasy drewna w jednostkach prowadzących gospodarkę leśną.	Dotyczy głównie inwentaryzacji zapasów towarów znajdujących się w sklepach prowadzonych przez jednostkę (spis z natury).	Raz w roku w dowolnym okresie.
6	Pozostałe aktywa i pasywa nieobjęte spisem z natury lub inwentaryzacją drogą potwierdzenia sald.	Np. należności i zobowiązania publicznoprawne, środki pieniężne w drodze, rozrachunki z tytułu wynagrodzeń itd. (weryfikacja sald poprzez porównanie danych z ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami).	Na ostatni dzień każdego roku obrotowego.(art 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości)

Inwentaryzację składników wymienionych w pkt 3, 4 i 5 można przeprowadzić w dowolnym okresie danego roku. Umożliwia to rozłożenie wszystkich prac inwentaryzacyjnych w czasie, aby ich spiętrzenie nie nastąpiło na koniec roku, co ma duże znaczenie szczególnie w dużych jednostkach. Inwentaryzacja powinna być zarządzana takżewówczas, gdy zachodzi podejrzenie, że stan składników majątku, wynikający z ewidencji księgowej, nie jest zgodny ze stanem faktycznym, np. w związku z włamaniem do naszej siedziby. Nawet zmiana kasjera lub magazyniera czyli osób odpowiedzialnych materialnie za powierzone mienie stanowi podstawę

do przeprowadzenia inwentaryzacji (zdawczo-odbiorczej). Należy pamiętać, że prace inwentaryzacyjne trzeba zakończyć do 15 stycznia 2018 r., a rozliczenie ujawnionych różnic przed 25 marca 2018 r. Podstawa prawna: Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2009 r. Nr 152, poz.1223 z późn. zm.)

Barbara Pałka

WAŻNA INFORMACJA DLA OSÓB ODCHODZĄCYCH NA EMERYTURĘ

Osoby, które przed 2009 rokiem długo pracowały w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, a nie nabyły prawa do wcześniejszej emerytury, mogą z tego tytułu liczyć na rekompensatę.

Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych wprowadziła rekompensaty dla osób, które pracowały przez co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, ale nie nabyły z tego tytułu prawa do wcześniejszej emerytury. Rekompensata nie jest samoistnym świadczeniem pieniężnym. Stanowi ona dodatek do kapitału początkowego i łącznie z tym kapitałem podlega waloryzacji, a w efekcie powiększy podstawę obliczenia emerytury. Wysokość rekompensaty będzie wykazana w decyzji ustalającej wysokość emerytury.

Prawo do uzyskania rekompensaty mają osoby urodzone po 1948 r., które przed 1 stycznia 2009 r. wykonywały przez co najmniej 15 lat prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów obowiązujących do 31 grudnia 2008 r. (art. 32 i 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS). Przy ustalaniu 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą zostać uwzględnione jedynie okresy, w których praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Nie zostaną natomiast zaliczone okresy niewykonywania pracy, za które wypłacono wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Rekompensata nie przysługuje osobie, która ma ustalone prawo do emerytury pomostowej albo do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Wysokość rekompensaty wyliczana jest według wzoru określonego w ustawie o emeryturach pomostowych. Wysokość rekompensaty uzależniona jest m.in. od:

- udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych wymienionych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS,
- długości okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze,
- obniżonego wieku emerytalnego określonego dla danego rodzaju pracy,
- wieku osoby ubiegającej się o rekompensatę, ukończonego na dzień 31 grudnia 2008 r.

Osoba ubiegająca się o rekompensatę powinna do wniosku o emeryturę dołączyć świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wystawione przez pracodawcę, u którego była

zatrudniona lub przez jego następcę prawnego, na podstawie posiadanej przez ten podmiot dokumentacji osobowej. Osoba, która wykonywała własną działalność twórczą lub artystyczną powinna przedstawić decyzję Komisji do Spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców, potwierdzającą okres i rodzaj tej działalności, o ile nie dostarczyła wcześniej tej decyzji dla celów ubezpieczeń społecznych.

Wysokość rekompensaty regulowana jest przez art.22 ustawy o emeryturach pomostowych.

Art. 22. 1. Rekompensatę stanowi równowartość kwoty obliczonej według wzoru:

R = 64,32 * K * X
gdzie:
R - oznacza kwotę rekompensaty,
K - oznacza kwotę obliczoną według zasad określonych w przepisach art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS,
X - oznacza współczynnik obliczony według wzoru określonego w ust. 2.

2. Współczynnik X określający, jaka część wymogów do wcześniejszej emerytury została spełniona do dnia 31 grudnia 2008 r. oblicza się według następującego wzoru:

1) w przypadku kobiet:

$$X = \sqrt[3]{\frac{S_o * S_w * W - 18}{20 * 15 * W_s - 18}}$$

2) w przypadku mężczyzn:

$$X = \sqrt[3]{\frac{S_o * S_w * W - 18}{25 * 15 * W_s - 18}}$$

gdzie:
S_o - oznacza okresy składkowe i nieskładkowe w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS, osiągnięte przed dniem 1 stycznia 2009 r.,
S_w - oznacza okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS,
W_s - oznacza obniżony wiek emerytalny w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS,
W - oznacza wiek ubezpieczonego w dniu 31 grudnia 2008 r. w pełnych latach zaokrąglonych w górę.

3. Jeżeli wartość któregokolwiek z ułamków, o których mowa w ust. 2, przekroczy 1, przyjmuje się, że wartość ta wynosi 1.

Ważne:
ZUS sam z siebie nie ustali rekompensaty. Ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę. Rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Opracowanie:
Bogdan Grzybowski – OPZZ

Lesienny wypoczynek w Bieszczadach

CENTRUM PROMOCJI ZDROWIA®
SANVIT Sp. z o.o.
HOTEL RESTAURACJA SPA

✓ Przestronne pokoje
i wyśmienita kuchnia

✓ Doskonałe miejsce
na imprezy okolicznościowe

✓ Profesjonalny
gabinet fizjoterapii i odnowy

✓ Miła i fachowa obsługa

✓ Komfort i wygoda

Zapraszamy na atrakcyjnie
cenowo pobyty
już od 525 zł/os./tydz.

Apartament
hotelowy

Recepcja

Bar i kawiarnia

Panorama - Bieszczady

Centrum Promocji Zdrowia
„Sanvit” Sp. z o.o., ul. Łazienna 1,
38-500 Sanok, tel. 13 46 55 088,
sanok@sanvit.eu, www.sanvit.pl

Rynek
w Sanoku nocą

HUMOR

Zabrał chłopak dziewczynę do drogiej restauracji. Siadają przy stoliku. Kelner podaje im menu. Chłopak patrzy na kosmiczne ceny, jednak nie traci zimnej krwi i pyta dziewczynę:
- To na co masz ochotę, mój ty słodki grubasku?

W drodze na ślub niedoszła para młoda zginęła w wypadku samochodowym. Młodzi trafiają do nieba i pytają świętego Piotra, czy mogą tam wziąć ślub.

- Nie wiem, jest to pierwszy raz, kiedy ktoś o to mnie zapytał. Poczekajcie, dowiem się.

Święty Piotr odchodzi. Para usiadła i czeka, czeka. Minęły dwa miesiące, a świętego Piotra dalej nie ma. Czekać, zaczęli się zastanawiać, a co by było, gdyby im nie wyszło, czy w niebie można wziąć rozwód?

Po miesiącu pojawił się święty Piotr.
- Tak. Informuję, że można wziąć ślub w niebie.

- Wspaniale - mówią. Ale jak cię nie było, zastanawialiśmy się, co będzie, gdy nam nie wyjdzie. Czy można w razie czego uzyskać rozwód w niebie?

- Zwiariowaliście? Trzy miesiące zajęło mi znalezienie tutaj księdza. Czy macie pojęcie, ile zajmie mi znalezienie w niebie prawnika?

Blondynka rozpoczęła pracę jako szkolny psycholog. Zaraz pierwszego dnia zauważyła chłopca, który nie biegał po boisku razem z innymi chłopcami tylko stał samotnie.

Podeszła do niego i pyta:
- Dobrze się czujesz?
- Dobrze.
- To dlaczego nie biegasz razem z innymi chłopcami?
- Bo jestem bramkarzem.

- Panie doktorze, czy są już wyniki analiz? Umieram z ciekawości.
- No, nie do końca z ciekawości.

Do Kowalskiego przyjechała teściowa:
- Otwieraj, ty łobuzie, wiem że jesteś w domu, bo twoje adidas stoją przed drzwiami!!!
- Niech się mama tak nie wymądrza, poszedłem w sandałach.

Jagna, zaniepokojona dziwnymi odgłosami dochodzącymi od sąsiada, pyta:
- Co się u was dzieje, kumie?
- Nic, to tylko teściowa śpiewa wnukom kołysanki.
- Chwała Bogu! Już myśla-

łam, że wam świnia zdycha.

Przed wizytacją w szkole nauczyciel ustala:

- Jak o coś zapytam, niech zgłaszają się wszyscy. Ci, co wiedzą, prawą ręką, a ci, co nie wiedzą, lewą!

- Dlaczego niektóre kobiety nie noszą pierścionków, naszyjników, kolczyków, broszek?
- Bo wyszły za mąż z miłości.

Na lekcji fizyki nauczyciel pyta Jasia:
- Co to jest litr?
- To samo co kilogram, tylko na mokro panie profesorze

Nauczycielka prosi Jasia:
- Jasiu, wymień 5 rzeczy zawierających mleko.
- Masło, twaróg, ser i... i dwie krowy!

Osiemnastowieczny bał:
- Przepraszam, czy ta kobieta tam, to na prawdę kuzynka Bacha?
- Oczywiście!
- A czy mógłby mnie pan z nią zapoznać?
- Pewnie! Bacha, chodź tutaj!

Po latach spotykają się kole-dzy z klasy:
- Hej, Heniek, jak ci się powodzi?
- Bardzo w porządku, Józku, mam sieć sklepów i nieźle zarabiam.
- Jak tego dokonałeś? Przecież przez matkę siedziałeś parę razy w tej samej klasie.
- Wiesz, kupuję w Chinach duperele po złotówce i sprzedaję tutaj po czterech złotych. No i z tych trzech procent jakoś żyję.

Policjant zatrzymuje samochód:
- Proszę pana, przejechał pan skrzyżowanie na czerwonym świetle. Będzie mandacik.

- Panie władzo, ja bardzo przepraszam, naprawdę nie zauważyłem. A tak szczerze mówiąc, to jestem daltonistą. Skonfundowany policjant daruje mu mandat. Wieczorem, gdy zdaje służbę koledze, mówi:
- Spotkałem dzisiaj na mieście daltonistę. Świetnie mówił po polsku.

- Mamo, mamo, dzieci w szkole mówią, że pochodzę z mafijnej rodziny!
- Nie przejmuj się, jutro pojedziemy do twojej szkoły i załatwimy wszystko tak, żeby wyglądało na wypadek!

Budowlani

Ogólnopolski Magazyn
Społeczno-Zawodowy

Adres redakcji: 00-641 Warszawa,
ul. Mokotowska 4/6
tel.: 22 825 60 61-62,
faks: 22 825 11 23
e-mail: info@zzbudowlani.pl

Redaktor naczelny:
Jakub Kus

Redaktor wydania:
Aleksandra Suchocka

Zespół: Tomasz Nagórka, Barbara
Pałka, Małgorzata Sokółowska,
Cezary Izdebski

Skład i łamanie: Robert Żwirski

Wydawca i dystrybucja:
Związek Zawodowy „Budowlani”
00-641 Warszawa,
ul. Mokotowska 4/6

Druk: Grupa ZPR Media S.A.
Drukarnia Prasowa
ul. Jubilerska 10,
00-939 Warszawa

SUDOKU DLA ROZ- RYWKI

Należy wypełnić
diagram w taki
sposób, aby w
każdym poziomym
wierszu, w każdej
pionowej kolumnie
i w każdym
dziewięciopolowym
kwadracie 3x3
znalazły się cyfry
od 1 do 9. Cyfry
w kwadracie
oraz kolumnie i
wierszu nie mogą
się powtarzać.

	3							9
	7	9		5		4		2
1			2			3		
6	4	2		1				
		3	4		2			5
					3			7
			1				3	
						9		
				3		7	5	